

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

44

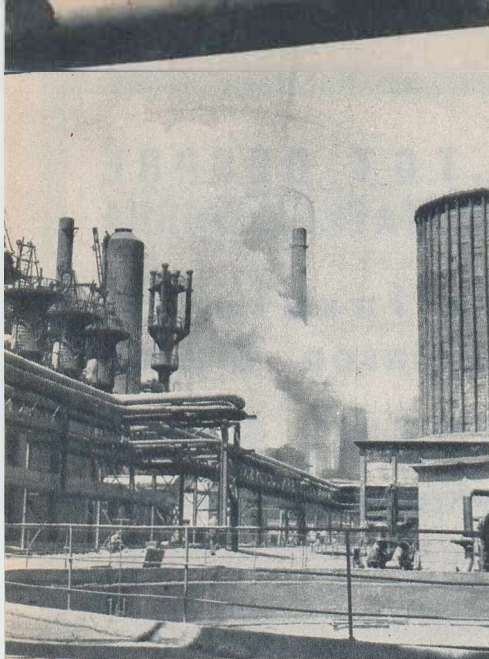
...TOT DESPRE
CALITATE E VORBA
Regională
Pe insula lui
Robinson Crusoe
FOCUL RECE

nul XIV nr. 44 (544) — 30 octombrie 1965

*Anx lecteurs de
FLACARA
Toute ma sympathie
Mariva
Vldy -*

Aspect din Hunedoara de astăzi.

al doilea din țară

Construcția celui de-al doilea furnal de 1 000 mc de la Hunedoara a intrat în stadiul final: așezarea primelor cărămizi ale zidăriei de captușire, eveniment care a avut loc zilele acestea. Faptul face previzibilă apropierea rapidă a datei când noul furnal — care va fi unul dintre cele mai mari din țară — va primi botetul flăcărilor.

curier

Pe vatra marelui agregat siderurgic a fost ridicat plin la cupolă blindajul metalic la cele două cupere care vor asigura aerul fierbinte necesar elaborării fontei. De asemenea s-a încheiat montajul cupolei primului preincalzitor de aer, turnarea betonului la casa troliilor și instalarea stîlpilor metalici la viitoarea hală de turnare a fontei. Toate acestea subliniază ritmul intens în care se clădește furnalul hunedorean, important obiectiv al cincinalului.

La construcția furnalului automatizat de la Hunedoara, al optulea din combinat și al doilea de acest tip din țară, se folosesc mijloace și metode de lucru dintre cele mai perfecționate, toate avînd ca scop final scurtarea termenului de execuție. La coșul de fum terminat recent, care prin înălțimea sa de 100 m se înscrie în rândul celor mai spectaculoase de acest gen, s-au folosit cofraje glisante, acționate hidraulic, fără schelet interior — metodă nouă și originală aplicată de constructorii hunedoreni. Diverse macarale de mare putere fac posibilă manevrarea unor utilaje a căror greutate se ridică uneori la peste 35 tone. Aparat de precizie, printre care unele cu raze gama, asigură un control operativ și foarte precis al calității lucrărilor de montaj.

În peisajul Hunedorei, care de mai mulți ani continuă să fi un imens șantier, silueta noului furnal a prins conturul final. În momentul de față producția de fontă a Hunedorei este de 43 de ori mai mare decât în anul anterior, iar cea de oțel de 90 de ori. Aproape jumătate din necesarul de semifabricate și de benzi pentru industria de țevi a țării, precum și cea mai mare parte a sortimentelor de oțeluri aliate și înalte aliate destinate industriei noastre metalurgice se produc la Hunedoara.

G. BRĂTESCU

artă românească peste hotare pe multe meridiane

Pe marile scene ale lumii, prezența ansamblurilor artistice și a solilor noștri devine tot mai frecventă. Un sumar bilanț al celor mai recente prezențe este edificator:

În îndepărtata Brazilie, la Belo Horizonte și apoi la Rio de Janeiro, ansamblul folcloric „Perinița” a câștigat noi și entuziaști admiratori. Ziarele braziliene elogiază înaltul nivel artistic al ansamblului, calitatea muzicii, frumusețea costumelor, puritatea cîntecului popular, caracterizînd spectacolul prezentat ca „o apoteoză a spectacolelor”.

Estradei bucureștene i s-a făcut în Berlinul democrat — unde a prezentat „Revista dragostei” — o primire excelentă. Ansamblul de cîntece și dansuri al Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România a fost răsplătit cu aplauze în sălile de spectacole din orașele R.S.F. Iugoslavia. Colectivul Circului de stat și-a încheiat cu mult succes turneul în R.P.D. Coreeană.

Un deosebit interes a stîrnit turneul violonistului Ion Voicu în S.U.A. La New York și în multe alte orașe apreciatul reprezentant al artei interpretative românești susține — pînă la 25 noiembrie — o serie de recitaluri și concerte. Tot în S.U.A. un alt sol al artei românești, tenorul Ion Piso, și-a dat concursul la deschiderea stagiunii teatrului „Metropolitan”.

În numeroase rînduri oaspete prețuit al scenelor din U.R.S.S., artistul poporului Nicolae Herlea s-a reîntîlnit cu publicul și artiștii sovietici, în itinerarul său figurînd orașele Erevan, Riga, Leningrad, Moscova.

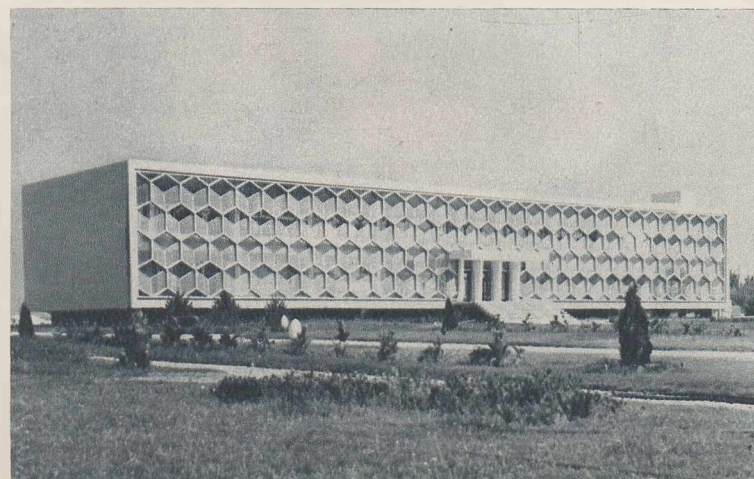
O altă prezență românească peste hotare: baritonul Octav Enigărescu, ca invitat al Festivalului internațional de operă de la Wexford (Irlanda). Mai consemnăm: un nou turneu al violonistului Ștefan Ruba. El a prezentat zilele acestea un recital în fața publicului vienez. Pentru a încheia: în Berlinul occidental, un reprezentant al operetei — Ion Dacian.

Sandu NAUMESCU

fagurele de la băneasa

Un mare combinat apicol construit în apropierea Capitalei va intra în curînd în funcțiune.

Este vorba de un ansamblu de edificii de industrie

apicolă dotate cu instalații la nivelul tehnicii mondiale, care ocupă o suprafață de 16-17 ha, între Parcul de cultură și odihnă Herăstrău și aeroportul Băneasa. Noul combinat își va desfășura activitatea sub egida Asociației crescătorilor de albine din țara noastră.

Aici pot fi produse, în cadrul unui circuit complex de industrie apicolă, noi tipuri de stui, diferite unelte și agregate, varietăți de miere sortată pe calități, făguri artificiali și ceară industrială etc.

La acestea se adaugă un vast parc de soiuri melifere anuale (se preconizează adaptarea celor ce nu se găsesc încă la noi), o școală destinată calificării apicultorilor și o expoziție permanentă.

Arhitectura originală (revista franceză „Revue de apiculture” o caracterizează drept o metaforă antică mulată pe o concepție modernă) concretizată în fagurii luminoși ai ferestrelor și în motive ornamentale florale (unul din pavilioane) exprimă conținutul complex al combinatului.

T. PAULIAN

akimov și teatrul său

Actuala stagiune teatrală începe, pare-se, să-și împlinească din primele săptămîni făgăduințele de calitate, oferindu-ne — de astă dată cu contribuția Oștei — un foarte bun moment de teatru: turneul reputatului Teatru de comedie din Leningrad. E, în această vizită artistică (fixată la Timișoara între 28 și 31 octombrie și la București între 3 și 7 noiembrie) o replică amicală dată turneului întreprins în Uniunea Sovietică cu cîva timp în urmă de către Teatrul nostru de comedie, dar nu numai atât, ci și un foarte spectaculos schimb de vederi asupra interpretării unor valoroase texte dramatice.

Vom putea vedea „Umbra” lui Evgheni Șvarț jucată de teatrul care i-a oferit prima intrupare scenică, vom urmări viaziunea celebrului regizor N. P. Akimov și o vom putea confrunta cu cea a tînărului regizor D. Esrig, atât de elogiată la Paris și chiar la Leningrad. Ei vom vedea pe cunoscuții actori Elena Iungher și L. K. Kolesov înfruntîndu-se în scriitorul dialog epistolar Shaw-Campbell, înregistrați în piesa lui J. Kilty „Dragă mincinosule”, pe care publicul l-a apreciat atât de mult în versiunea bucureșteană a Teatrului Municipal. Vom vedea de asemeni „Povestirile peșterii” ale lui Cehov și „Procesul” de Suhovokoblin — acestea două în prime „audii” pentru publicul nostru. Deși un teatru foarte complex — practicînd toate speciile comico-satirice, de la vodevil și bufonadă la satira muscătoare, de la comedia lirică la farsa tragică, manevrînd esențe filozofice — sperăm că aceste doar patru spectacole să ne permită cunoașterea personalității, a sti-

lului „vervei totale” pe care Akimov i l-a imprimat. De numele acestui interesant om de teatru — scenograf, regizor, conducător artistic — este legată încă din 1935 întreaga activitate a teatrului; el a format colectivul actoricesc care a dobîndit faimă teatrului, el i-a apropiat pe dramaturgii Șvarț și Scvarkin, care au scris special pentru scena și actorii Comediei, ca și pe traducătorul Mihail Lozinski — care a selectat cu mult discernămint și a oferit teatrului opere valoroase din literatura dramatică universală.

Pentru cei interesați, încă citeva date din biografia Teatrului de stat de comedie din Leningrad: aproape 40 de ani de existență (înființat în 1929).

Scenă din „Umbra” de Șvarț.

86 piese sovietice, 18 piese clasice rusești, 25 piese din dramaturgia clasică universală, 21 autori străini contemporani jucați

S. FAUR

telestatul

Telemecanica — realizare a secolului al XX-lea — evoluează în prezent în numeroase domenii ale tehnicii, divizîndu-se tot mai mult în ramuri și subramuri, în funcție de utilizările sale tot mai diferențiate.

O serie de echipamente de telemecanică (care presupun un înalt grad de automatizare) au fost introduse la noi, pe scară largă, încă din 1957. Totuși, funcționînd pe bază de relee și selectoare, cele câteva tipuri realizate, dintre care cel mai răspîndit este ETM-2, au devenit repede insuficiente. Printre inconvenientele cele mai importante enumerăm: gabarite mari, consum ridicat de energie, întreținere complicată, uzură rapidă etc.

Aceste motive au făcut ca, în cadrul vastului program de telemecanizare a centralelor hidroelectrice în curs de amenajare de pe Bistrița și Argeș, să se inițieze elaborarea unui tip mai economic și mai modern de echipament telemecanic.

Așa s-a născut, recent, telestatul (echipament de telemecanică cu elemente statice) realizat în cadrul întreprinderii pentru raționalizarea și modernizarea instalațiilor electrice (I.R.M.E.).

Telestatul, construit în întregime cu materiale și subsambluri produse în țară, e transistorizat în proporție de 100%, posedă sute de circuite de telemecanizare și telecomandă și rezolvă excelent problema gabariturii (ocupînd un volum relativ mic), a întreținerii (care practic devine o problemă secundară: telestatul poate fi îngropat pentru 5-10 ani asigurînd în tot acest timp o funcționare continuă), precum și toate celelalte inconveniente ale vechilor tipuri.

Telestatul este utilizat la cele 12 centrale hidroelectrice din aval de Bicaz (primul a fost instalat și pus în funcțiune la Pîngărați).

Paul TUTUNGIU

o întrecere artistică valoroasă

Peste 600 de formații artistice de amatori, muzicale, coregrafice și brigăzi artistice de agitație ale sindicatelor, ale cooperativelor meșteșugărești și ale așezămintelor culturale din Capitală au participat, între 12 și 24 octombrie, la întrecerea artistică cunoscută sub numele „Slavă partidului”. Cei 10 000 de soliști vocali, instrumentiști și dansatori și-au arătat măiestria pe scenele cluburilor sau caselor de cultură în cadrul celei de-a doua etape a concursului.

Desfășurându-se pe o perioadă de timp mai îndelungată, întrecerea a determinat o activitate mai intensă a formațiilor artistice, fapt care a dus la creșterea nivelului artistic față de prima etapă desfășurată în cinstea celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. Fiind reprezentate toate genurile (mai puțin teatrul și montajul literar — manifestări rezervate în special bienalelor de teatru de amatori „I. L. Caragiale”) formații artistice de o certă valoare prezintă în fața spectatorilor programe variate și atractive, cîntînd patria, munca, partidul, viața noastră nouă. Am putut vedea orchestra de instrumente de coarde a Poștei centrale, corul uzinelor „23 August”, taraful uzinelor „Grivița roșie”, brigada de agitație a cooperativei „Încălțămîntea manuală”, echipa de dansuri a Fabricii de confecții și tricotate București.

Peste câteva zile, jurile formate din oameni de artă și activiști în domeniul culturii își vor spune cuvîntul, desemnînd pe cei mai buni concurenți care vor participa la faza a doua, interzonală. Cîrîndu-le părerea asupra nivelului artistic al întrecerii „Slavă partidului” artiștilor emeriți Victoria Mierlescu și Nicolae Gărdescu, membri în juriul de la Clubul finanțebănci, am primit următorul răspuns: „Nivelul artistic e variat în funcție, desigur, de repertoriu și de stadiul de pregătire al concurenților. Sînt multe echipe ce includ elemente care pot concura cu profesioniștii. Însă tematica restrînsă a concursului nu poate înfățișa sub toate aspectele activitatea unor echipe pregătite și pentru genuri necadrate în întrecere. Desigur însă că această manifestare culturală constituie un stimulent pentru formații și probabil că în viitor nivelul lor artistic va crește mai mult”.

Lucian HUIBAN

pe dunăre — acum 70 de ani

Navigația cu aburi pe Dunăre a început în anul 1834. Vapoarele austriece „Argos” și „Panonia” făceau atunci curse regulate, o dată pe lună, între Viena și Galați și Cladova și Galați. „Argos” cobora de la Viena pînă în porturile noastre în zece zile, iar înapoi făcea același drum în douăsprezece zile, cei 50 de cai putere ai motorului său neputînd „alerga” mai repede. Lloydul austriac a rămas pe Dunăre — împreună cu alte companii străine — pînă în anul 1895, cînd Navigația fluvială română a preluat cursele de pasageri pentru toate direcțiile. Vaporul cu zbaturi „Orient” a fost prima navă românească cu aburi folosită pe Dunăre pentru transportul pasagerilor. Acest vapor și-a început itinerarul zilnic Galați-Brăila și retur la 1 august 1895. Echipajul său era format în întregime numai din români

care învășaseră meseria de navigatori pe vapoarele noastre de război. La plecarea din Galați în prima sa cursă și la sosirea la Brăila vaporul a fost ovăționat de mii de cetățeni care își manifestau bucuria pentru acest succes românesc. „Numai prefectul și primarul Brăilei — scriau ziarurile timpului — n-au catadidit să iasă în întîmpinarea vaporului, ceea ce a făcut o impresie penibilă”.

Pentru transportul mărfurilor pe Dunăre, N.F.R. a folosit, din octombrie și pînă în noiembrie 1895, vaporul „Medeea”, care s-a dovedit mai bun și mai rapid decît vapoarele austriece. Către sfîrșitul anului 1895 „Medeea”, împreună cu „Meteor” — al treilea vapor comercial românesc — făceau curse regulate, cu mărfuri și

pinze, în fiecare lună, fapt care a determinat pe constructorii podului de la Cernavoda să-i dea înălțimea de 30 de metri peste nivelul apei — alt cît măsurau cele mai mari catarge.

Ion MUNTEANU

brazde adînci

În toamna aceasta, la arăturile pe care le fac cooperati-vele agricole de producție,

zării agriculturii României socialiste.

La ora cînd scriem aceste rînduri ogoarele țării sînt brăzdate de zeci de mii de tractoare. Trebuie arate în această toamnă circa 4 000 000 hectare. E o lucrare fundamentală pentru însămînțările din primăvara lui 1966. Pînă la 25 octombrie au fost arate peste 1 600 000 hectare. Sînt condiții ca în 10-15 zile să fie terminate toate arăturile. Spre deosebire de anul trecut, cînd în aceeași perioadă exista încă o mare suprafață ce trebuia însămînțată, la această oră tractoarele nu mai sînt folosite la însămînțări pentru simplul fapt că lucrările au fost efectuate cu mult mai devreme decît în toamna trecută.

Între 21 și 25 octombrie președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a vizitat Iranul la invitația primului ministru al acestei țări, Amir Abbas Hovelda.

În fotografie: la întîlnirea de la Președinția Consiliului de Miniștri al Iranului, cu prilejul încheierii vizitelor.

pasageri, între Brăila-Constanța și Constanța-Constanța.

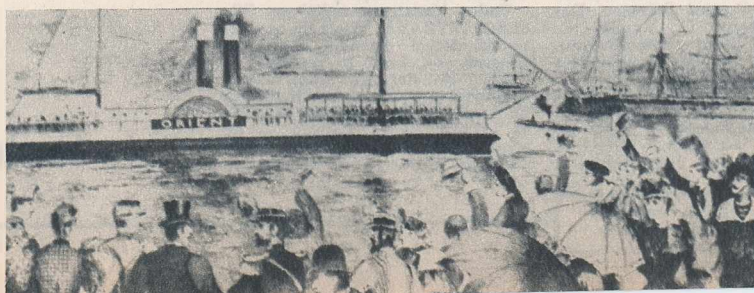
La vremea cînd vaporul „Orient” ulmea lumea Brăilei și a Galaților cu puterea zbaturilor sale, mai navigau pe Dunăre sute de corăbii cu

trag brazdele toamnei pentru însămînțările de primăvară cu peste 4 000 tractoare mai mult ca în toamna anului trecut. (În 1944 în România existau circa 4 500 tractoare în total.) Iată cifre care evidențiază din plin ritmul ascendent al meca-

E adevărat că în unele regiuni arăturile se fac mai greu din pricina uscăciunii pămîntului lipsit multă vreme de precipitații. Dar cum însămînțările sînt terminate și se apropie sfîrșitul recoltării culturilor tîrzii de toamnă, există condiții ca tractoarele și atelajele să fie folosite din plin pentru arăturile adînci. Sub brazdele acestor arături cooperati-vele agricole de producție încorporează mari cantități de îngrășăminte organice și importante doze de îngrășăminte chimice. De reținut un fapt semnificativ: în această toamnă cantitatea de îngrășăminte chimice pe care o folosesc cooperati-vele de producție e dublă față de toamna lui 1964. Ceea ce țărăși spune mult.

G. MUREȘAN

Vaporul „Orient”, la prima sa cursă, văzut de un desenator al timpului.

memento

■ Muzica în centrul atenției viitoare săptămâni: numai duminică 31 octombrie sînt nu mai puțin de trei manifestări. În sala Ateneului obișnuitul program al Filarmonicii „George Enescu”, de astă dată cu dirijorul german Rolf Kleinert. (În program: Hans Eisler, Richard Strauss, Anton Bruckner.) La ora 20.00, tot la Ateneu, dirijorul Dumitru Botez, corul Filarmonicii „George Enescu” și un grup de soliști (Emilia Petrescu, Martha Kessler, Ion Stoian, Marius Rinzler) interpretează două admirabile cantate profane de Johann Sebastian Bach („Impăcarea lui Eol” și „Discordia aplanată a coardelor”). La pian Doina Prodan, la orgă Helmuth Plattner. În Sala mică a palatului continuă „Festivalul muzicii de cameră” — Haydn, A. Mendelssohn, Schubert. Alegeți!

muzica

■ Continuarea ciclului de concerte de cameră: în 2 noiembrie — Beethoven, Mozart, Liviu Glodeanu; în 3 noiembrie — Mozart, Mihail Jora, A. Dvorak (interpretează o formație din Cluj); în 4 noiembrie — artiști din Sibiu cîntă din repertoriul preclasic Händel, Telemann, Bach; muzică contemporană în 5 noiembrie (V. Burns, Corneliu Trăilescu); închiderea festivalului în 7 noiembrie cu Kodaly, Webern, Zeno Vancea.

■ Ilustrul dirijor din Elveția Igor Markevitch (în 5 și 7 noiembrie) la pupitrul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. Este unul din acei interpreți contemporani, consacrați de opinia publică mondială. În program: „Sfîntirea primăverii”, balet de Stravinski, și simfonia a VI-a „Patetica” de Ceaikovski.

televiziune

DUMINICĂ 31 OCTOMBRIE. La trecuta „duminică sportivă” s-au disputat meciurile: Ștefan Tapalagă, Lucii Ripeanu contra Umor și Luki Marinescu contra Muzică ușoară. Au pierdut: telespectatorii (timpul) și televiziunea (banii). Mîine: Rapid-Steaua la fotbal. Ei, da! (14.30) ■ În restul programului duminical: filmul francez *De doi bani violete* (19.15) ■ Teatru în studio *Din nou înfîlire cu tinerețea de A. Arbuzov* (20.55) ■ și *Muzică ușoară* cu Richard Oșanitchi (22.25).

LUNI 1 NOIEMBRIE. Un film mare — *Sfîrșitul Sanct Petersburgului* al unui mare regizor: Pudovkin (20.30).

Mircea Albulescu.

MIERCURI 3 NOIEMBRIE. Poate prea curînd reluată, recomandabilă totuși pentru cine n-a urmărit-o în prima emisiune, piesa lui Fr. Dürrenmatt *Seară de toamnă* cu excelentul concurs al actorilor Mircea Albulescu și Adrian Georgescu (20.00) ■ Un film realizat de studioul de televiziune despre care nu știm pînă în prezent decît că se cheamă 3 000 km, 50 de popasuri. Putem încerca (21.00).

JOI 4 NOIEMBRIE. O emisiune, prin natura ei, cu elemente de surpriză: *Debuturi* (20.00) ■ Cîțiva apreciați cîntăreți de muzică populară (Maria Pietraru, Polina Maonilă, Ionel Banu, Ion Lăceanu,

Grigore Kiazim ș.a.) într-o emisiune intitulată *Miniaturi folclorice* (22.00).

VINERI 5 NOIEMBRIE. În afară de emisiunile cu caracter periodic: *Săptămîna* (20.00) și *Avanpremiera* (21.00), la *Parada vedetelor*, plăcută reîntîlnire cu Zizi Jeanmaire, o cîntăreță nu numai cu voce bună ci și cu picioare foarte frumoase (21.15) ■ Pentru romanticoși, un program de *Romante* (21.45).

SIMBĂTA 6 NOIEMBRIE. Ingrijită emisiune „Telesciclopedia” (20.00) ■ Are loc „demascarea” măștilor din emisiunea de la 17 octombrie (21.05). Un sfîrșit de săptămîină cam potolît...

■ Dona Dumitru Siminică, Romica Puceanu, Violeta Romanescu, Constantin Eftimiu: patru renumiți soliști de muzică lăutărească, mari interpreți de cîntoce „vechi”! Să nu vă mire adjectivele de mai sus. Mai bine ascultați *La șalul cel negru* și mai ales (cu atenție multă) *Inel, inel de aur*. Două bijuterii ale folclorului lăutăresc și, în același timp, două bijuterii de interpretare specifică (Dona Siminică). Vocea solistului nu e voce, e ceva mai mult, în ea trăiește mahalaua, bariera, un torent de lavă sentimentală extravilană, o lume ca-n romanele lui G. M. Zamfirescu. Dona Siminică nu cîntă, ci plînge, geme,

sfișie. Apoi ascultați *Blestemat să fi de stele și Măi morare*. Cîntă Romica Puceanu. Reprezentantă a generației tinere, Romica Puceanu a cucerit simpatia și entuziasmul gustătorilor acestei muzici de pahar și de... inimă albastră. Te dușezi să dormi sub munte și *Toate tufele se pleacă* (interpretate de Violeta Romanescu), *Șapte văi și-o vale adîncă*, *De ești supărată* (interpretate de Constantin Eftimiu) sînt alte patru perle de muzică lăutărească. Nu pierdeți discul, s-ar putea ca urmașii dumneavoastră să-l asculte ca pe-un document de arheologie muzicală. (EPD-1093).

discul

plastică

Muzeul de artă al republicii: mai e deschisă expoziția de mare înțelepciune picturală ȘIRATO, cu umanitatea ei caldă iradiînd din teme și culori.

Sala Dalles: Retrospectiva MAXY (5 decenii de creație) invită la meditație asupra artei noastre moderne — cu rigoarea ei cerebrală, cu șansa ei de investigație profundă a realității, cu aventurile ei stilistice, cu semeția lirismului de constructor și solemnitatea epicii de construcție.

Galeriile din bd. Magheru: MIHAI RUSU, contradictoriu.

Scheme de figuri, aplicate pe suprafețe zugrăvite văros — iată un joc de-a pictura rupestră care nici nu sugerează ingenuitate realistă primitivă, nici nu exprimă nostalgia modernă a eternului naiv. Această demonstrație de trucuri „cerebrale” se discreditează pe ea însăși mai rău decît o parodie. Totuși artistul e capabil de frumoase imagini stence, limpezi, cu ritmuri și armonii de folclor, ca decorativa „Tărăncă”, sau rafinate, cum e „Compoziție” abstractă cu griuri violacee.

cinema

■ Intre 1 și 7 noiembrie — Festivalul filmului sovietic. Vom face cunoștință cu cîteva din realizările de seamă ale cinematografiei sovietice din ultima vreme: *A FOST ODATĂ UN MOȘ ȘI O BABĂ* (cronica în paginile de film), *TATAL SOLDATULUI, CAPITANUL ZERO, FURTUNĂ DEASUPRA ASIEI, TREI SURORI, CREDEȚI-MĂ, OAMENI, FRUMOASA DIN PĂDUREA A-DORMITĂ*.

■ **DUMINICĂ LA NEW YORK.** Un regizor tînr, Peter Tewksbury, cerne un umor nuanțat peste peripețiile unor tineri din New York. Pentru prima oară pe ecranele noastre: Jane Fonda, fiica lui Henry Fonda.

■ **UNCHIUL MEU**, adică domnul Hulot, adică Jacques Tati.

■ **PĂCAT DE BENZINĂ.** Regizorul maghiar B. Forgys ne invită să ne amuzăm o oră și ceva pe seama celor care se dau în vînt după autoturisme. Ne distrăm, ce-i drept, dar nu chiar o oră și ceva, ci mai puțin, atît cît tîm bunele momente de comedie. În rest... Distribuția cuprinde nume cunoscute: Eva Vass, Imre Sinkovits, Pécs Sándor.

■ Nu pierdeți filmele: *MARILYN* (farmecul și talentul de neîgăduit ale regretatei Marilyn

Eva Vass.

Monroe, așa cum le păstrează peliculele cîtorva creații), *CINE ESTI DUMNEATA, DOMNULE SORGE?* (document cinematografic de o strictă respectare a adevărului, închinat lui Richard Sorge).

■ Intîlnim cu bucurie două reluări demne de atenția noastră: *CLIMATE*, remarcabila ecranizare a romanului lui André Maurois, cu Marina Vlady, Jean-Pierre Marielle, Michel Piccoli, Emmanuelle Riva, *CINTIND ÎN PLOAIE*, comedie muzicală a unui as al genului: Gene Kelly.

■ Din programul de filme documentare reținem cîteva incursiuni (parțial izbutite) în lumea artei populare: *CERAMICA DE OROGA, FATA DE PE SOMEȘ, SUITA BĂNĂȚEANĂ*.

Damian Crișmaru.

Mihail Sorbul la 80 de ani. Se implinesc 80 de ani de la nașterea unuia dintre clasicii în viață ai dramaturgiei românești (Eroii noștri, Letopiseții, Patima roșie, Dezertorul, Coriolan Secundus, Dracul). Aniversarea din această toamnă găsește la lumina rampei piesa *DEZERTORUL* jucată de Teatrul de stat din Birlad. În repetiții la Teatrul Național din București se află *PATIMA ROȘIE* în regia lui Cornel Todea și cu distribuția: Carmen Stănescu, Damian Crișmaru, C. Rauțki, C. Bărbulescu, Ilinca Tomoroveanu. O aniversare pe care o aplaudăm la scenă... deschisă.

SIMPLE COINCIDENȚE. Interesantă dezbatere etică pe date ale unor eroi adolescenți — piesa lui Paul Everac s-a jucat în premieră la Teatrul de stat din Timișoara,

în regia lui C. Anatol. Un spectacol onorabil. Se remarcă o tînră interpretă: Dora Chortos.

Romeo și Julieta la Ploiești. Da, e totuși vorba de Shakespeare, jucat în tonul titlului acestei știri — din păcate. Regia, neinspirată, aparține coregrafului Stere Popescu. (Dar — cum ar spune Eminescu — „Unde nu sînt regizorii?” și cine are nevoie de asemenea false experiențe? În nici un caz Teatrul din Ploiești!)

Tudor Mușatescu redivivus. SOSESC DISEARĂ, poate nu cea mai reprezentativă comedie a dramaturgului, s-a jucat în premieră la Teatrul de stat din Sibiu. Verva spumoasă a piesei a fost transpusă pe scenă de un debutant în regie — actorul Avram Bessoiu — cu acurateță și vervă. Dintre interpreți se cuvine a fi amintit —

teatru

în rolul principal — Costel Rădulescu. Ingenios, decorul lui Erwin Kuttler.

„Gong” studentesc. S-a ridicat cortina la Casandra, cum este numită sala studioului Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale”. Piesa de deschidere a noii stagiuni: *PRIVEȘTE ÎNAPOI CU MINIE* de John Osborne. Fără mari pretenții, spectacolul aduce în scenă pe studenții anului IV (clasa Eugeniei Popovici).

NUNTA LA REVISTĂ — același vechi divorț dintre ce se petrece pe scenă și artă. Pe cînd o altă „înfățșare” și la estrada Teatrului „Barbu Delavrancea”?

Anouilh și iar Anouilh, Antigona, Medeea, Colombe... (Teatrul „C. I. Nottara”.)

**ANCHETA
FLACĂRII**

...tot despre **CALITATE** e vorba

Adaptarea producției bunurilor de larg consum la gusturile și cerințele mereu sporite ale marelui public implică în mod necesar, o dată cu permanenta creștere a calității diverselor mărfuri, accentuarea caracteristicilor specifice flăcării sortiment în parte. Cumpărătorii preferă conservele fabricate la „Flora” sau pe cele de la „Avântul”, caută impermeabile confecționate la Oradea sau București, bomboanele lui „Kandia” sau „Vinga”, deoarece un produs sau altul este în stare de a satisface cerințele variate, preferințele personale ale unora sau altora.

Ei bine, în ce măsură unitățile producătoare și de desfacere, luptând pentru lărgirea sortimentelor, se străduiesc să le imprime și o notă specifică? În ce măsură cetățenii noștri apreciază un produs ținând seama de locul de naștere al acestuia? În ce măsură, în sfârșit, lupta împotriva monotoniei prin încurajarea activității creatoare, a fanteziei și personalității diverselor colective de muncă reprezintă până în prezent un factor de stimulare în creșterea calității produselor, în activizarea comerțului dator să satisfacă variata cerință a cumpărătorului, contribuie la dezvoltarea bunului-gust și chiar la dezvoltarea turismului prin crearea unor produse specifice unei sau altei localități din țară?

La asemenea întrebări privind problema specificității produselor ne propunem să răspundem în prezenta anchetă.

...tot despre CALITATE e vorba

PERMUTARE, REPROFILARE, SISTEMATIZARE ...DAR SPECIFICI?

Tovarășul inginer **Ion Crăciun**, secretar general în Ministerul Industriei Ușoare, ne ascultă cu multă amabilitate, o amabilitate chiar încurajatoare.

— Vă rugăm, tovarășe secretar general, să ne spuneți dacă în călătoriile dv. în străinătate v-a frapat existența unui produs pe care să-l găsiți numai într-un anumit loc sau un oraș care să fi devenit cunoscut printr-un produs specific?

— Solingen... E un oraș din R.F.G., care a ajuns celebru prin tacimurile, bricele și foarfecele pe care le fabrică. Cine nu le cunoaște și... cine nu le preferă? E un fenomen de specificitate locală pe care îl întâlnim de altfel și în industria noastră.

— E posibil să se dea mai multă atenție acestei specificități la noi? Și cum?

— V-aș răspunde la început prin două întâmplări reale, pe care le socot caracteristice: Fabula și... morala pe care trebuie s-o tragem noi și din care să învățăm. Prima, o poveste mai veche, e următoarea: un cetățean de lângă Valea Călugărească avea o vie. Într-o toamnă vine la el un cumpărător cu două butoaie să cumpere vin. Spre surprinderea oaspetelui, podgoreanul îi cere să desfacă din cercuri cele două butoaie. Nevoțul neputându-se încheia fără îndeplinirea acestei dorințe, omul desface din cercuri butoaiile și podgoreanul cercetează doagă cu doagă, le pipăie, le miroase și la urmă anunță decizia sa implacabilă: „Eu nu-mi compromit vinul meu cu butoaiile dumitale!”

— Are vreo legătură povestea cu specificitatea?

— O să vedem mai încolo. Dar ascultați și a doua întâmplare. Cu ani în urmă, un cunoscut de-al meu are un accident pe stradă, din care iese cu hainele distruse. Ca să poată merge mai departe trebuie necondiționat să-și schimbe costumul. Intră deci la un magazin de confecții, cere grăbit un costum, îl îmbracă și-l plătește. Dar vânzătorul se ține scai, îl reține și-l avertizează că costumul nu-i vine de loc bine și că trebuie musai să-l schimbe. „De ce?” — este întrebat... „Pentru că dacă vă vede cineva îmbrăcat și-o să vă întrebe de unde l-ați cumpărat, onoarea magazinului va fi pătată...”

— Instructive, interesante, dar...
— Specificul înseamnă calitate, calitatea înseamnă grijă, grija înseamnă mînă calificată — și lanțul continuă și cu alte verigi. Pentru că un produs nu se poate menține, nu este căutat dacă nu îndeplinește anumite deziderate.

— S-a făcut ceva pentru crearea sau poate menținerea acestei specificități a produselor în industria noastră de bunuri de larg consum?

— Producția de obiecte mărunte a suferit o serie întreagă de schim-

bări în cadrul economiei socialiste. În ultimii douăzeci de ani nenumăratele fabricuțe s-au concentrat, unele au dispărut. Am asistat la un proces de permutare, reprofilare și sistematizare. Cu toate acestea foarte multe întreprinderi, cu profiluri similare sau asemănătoare, și-au creat profiluri bine definite, producând sortimente care se impun prin specificul calității lor. Așa este fabrica „1 Septembrie” din Satu-Mare, care produce aragazuri, „Emailul roșu” din Mediaș, unde se fabrică vase încă din 1924. Mai pregnant apare acest lucru în industria sticlăriei, unde tradiția și calificarea mîinii de lucru joacă un rol primordial. Fabrica de la Pădurea Neagră are 125 de ani, cea de la Tomești 150. Acestea au un renume, o marcă de acum cunoscută și căutată. Evident că în acest domeniu al specificității se mai pot face multe...

— Considerați că e bine ca în cadrul unor fabrici să funcționeze anumite secții sau sectoare care să producă anumite sortimente specifice, în ultimă instanță, întreprinderii respective?

— Fără îndoială că dorința aceasta nu e de îndeplinit. Unele fabrici pot să aibă o secție specializată pe un anumit sortiment. Și chiar există. La „INOX”, din București, la o linie sau secție se lucrează numai mulinete de pescuit. Se poate specializa de exemplu producția de argintărie (vaze, platouri, fructiere etc.) la „Romargint” sau la întreprinderea din Arad. Ca oamenii să caute și să cumpere un anumit produs, fabricile ar trebui să confecționeze numai obiecte de cea mai bună calitate, să-și câștige prestigiu, încredere. Aici mai intervin însă mulți alți factori. Să luăm unul dintre aceștia: stabilitatea furnizorului. Să vă dau un exemplu. Ceasurile de masă „Victoria”, după părerea noastră, sînt tot atît de bune ca și cele din import. Și totuși cumpărătorii manifestă reticențe. De ce? Pentru că într-o vreme ele au fost într-adevăr proaste și marca fabricii a fost compromisă. Cum? Arcurile acestor ceasuri provin din import. Dar și în producția de arcuri în străinătate sînt specializate multe firme: unele au o producție mai bună, altele mai slabă. La noi s-a cumpărat la întâmplare și marca fabricii a avut de suferit. În concluzie: stabilitate în ceea ce privește furnizorul cu produse de bună calitate.

— Să conchidem: ce preconizați pentru stimularea și realizarea specificului unor produse?

— Două lucruri: stabilirea unor sortimente care să fie numai ale întreprinderilor respective și o mai mare stăruință în cointerarea fabricilor de a le produce.

TRADIȚIE ȘI... NIVEL TEHNIC

Conversația noastră pe tema specificității a continuat la Ministerul Industriei Alimentare. Interlocutorul nostru de astă dată a fost tovarășul ing. **I. Mirea**, director tehnic în Direcția generală a industriei pîinii și produselor făinoase. Prima întrebare:

— Ne-ați putea spune dacă au existat înainte vreme sortimente de panificație specifice unei regiuni sau unui oraș?

— Desigur, acestea erau destul de numeroase și unele chiar foarte cunoscute. Brașovul avea, de exemplu, un sortiment de pîine — așa-zisa pîine de Brașov — cu cartofi dar fără coajă (bătută de coajă). Pîinea era de dimensiuni mari, avînd greutatea nominală de 4-5 kg. Acest sortiment era căutat nu numai acolo, ci și în alte regiuni. Apoi pe-

O vitrină model. Cumpărătorul poate găsi aici sortimentele principale ale producției de brînzeturi.

Dacă aceste produse nu se mai găsesc în comerț, de ce sînt expuse în vitrina magazinului cu autoservire de pe bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej nr. 91?

reții (peretz) specifici Ardealului, covrigii de Dobrogea, colacii moldovenesti, poale în brîu și multe alte produse care se găseau numai într-un anumit oraș și regiune. Denumirea lor de cele mai multe ori trăda orașul sau regiunea de origine.

— S-au pierdut aceste sortimente sau se mai păstrează?

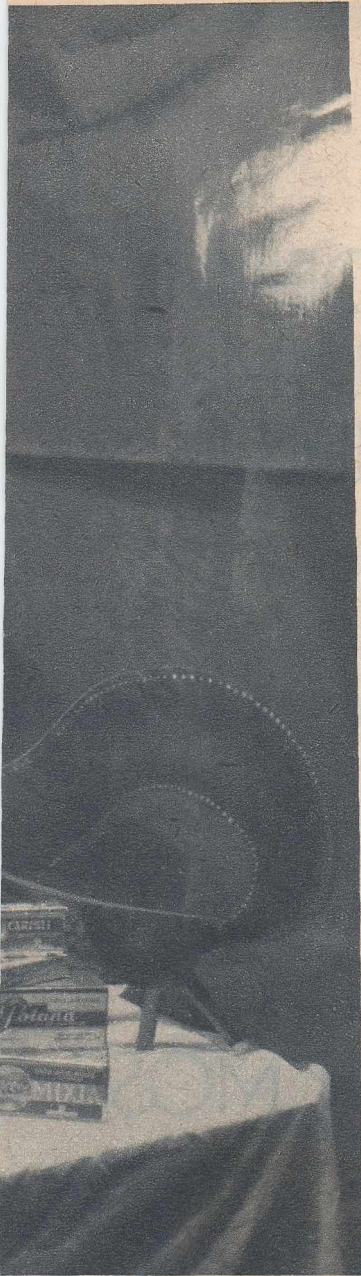
— În consumul de pîine nu numai că există dar se și impune un specific și se respectă o tradiție... pe ici, pe colo modificată însă, după părerea mea. Noi, brutarii — mai vîrstnici sau mai tineri — am modificat tradiția încercînd să ne însușim și să reținem ce este folositor din aceasta. Dar vă voi explica puțin mai tîrziu despre munca noastră în această direcție, deocamdată să vorbim de produsele specifice regiunilor. Celebrii colaci moldovenesti se pot găsi și azi în cîteva orașe din Moldova, în cantități mici, e drept, dar nu numai în Moldova... Oamenii se schimbă, gusturile se schimbă... Să vă dau cîteva cifre dintr-o statistică în privința acestui sortiment: la Iași se fabrică 20 kg pe zi, la Bacău 30 kg pe zi, la

Piatra-Neamț 15 kg pe zi, dar găsim acest produs și la București, Ploiești și în alte localități... Colacii... cei frumoși împlețiți și avînd formă de semilună, buni la gust, se mai fac și astăzi la Iași, Bacău, Galați, respectînd tradiția, dar și la București, Lugoj etc. ca produse noi. E un sortiment căutat de consumatori. La Suceava produsul reprezintă 3-4% din producția produselor de franzelărie (circa 200 kg pe zi). La Oradea se găsesc tradiționalele cornuri de 75 grame, cu lapte, zahăr și ulei, la Baia-Mare așa-zisul colac care reprezintă cam 10% din producția de franzelărie. Fiindcă sîntem la cornuri, să amintim și „Păltinișul” specific orașului Sibiu, unde se fabrică circa 20 kg pe zi. Cornurile cu unt și zahăr sînt produse specifice orașelor Cluj și Tg. Mureș.

— Curios. Cantitățile nu sînt prea mici pentru niște produse locale? S-a stimulat într-un fel producția lor?

— Cantitățile sînt mici la unele sortimente pentru că nu mai satisfac

exigențele consumatorilor și nu se mai cer, la altele pentru că nu s-a făcut totul pentru menținerea producției la un nivel mai ridicat.

— Nu se cer pentru că se fabrică în cantități mici și ele ies cu timpul din obișnuința cetățeanului.

— Poate... Noi încurajăm de altfel inițiativele locale. Ba mai mult, facem totul pentru a generaliza producția unor sortimente de cîte ori se ivește prilejul. Este cazul colacilor moldovenești, sortiment prezentat în 1961 la Concursul pe țară pentru pîinea de cea mai bună calitate. Produsul fiind apreciat, a intrat printre sortimentele care se găsesc, așa cum am arătat, și la București, ca și în Banat, Oltenia etc.

— Vorbeați, credem la figurat, de dărîmarea tradiției. Nu înțelegem de ce este nevoie de înlăturarea ei.

— Nu despre dărîmarea tradiției era vorba, ci de modificarea sau adaptarea acesteia. Desigur că ea implică o explicație mai lungă, mai complicată, legată de dezvoltarea orașelor, a populației și a tehnicii. Pe scurt, iată despre ce e vorba: în unele orașe din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară era obiceiul să se fabrice pîinea de 3-4-5 kg. Pîinea neagră însă se coace bine în cuptorul de cărămidă. Dar acesta rămîne un mijloc meșteșugăresc. Nu putem construi în epoca noastră zeci de brutării mici, dotate cu asemenea cuptoare. Și în panificație se introduce pe scară largă tehnica nouă, modernă, capabilă să țină pasul atît cu ritmul dezvoltării populației orașenești și a nevoilor sporite de consum, cît și exigențelor crescînde ale consumatorilor. Or, în cuptoarele moderne asemenea „roate de car” nu dau rezultatele cele mai bune, nu se coc și nu ating nivelul calitativ cerut; trebuie să spunem că nu se obține nici o productivitate și rentabilitate corespunzătoare. În

această situație te afli în fața dilemei: rămii la nivelul meșteșugăresc, respectînd tradiția cuptoarelor rudimentare sau introduci în unitățile mari utilaje de nivel tehnic superior, printre care și cuptoarele cu coacere continuă, cu bandă mobilă?

— Dilemă, e adevărat, dar cum respectăm cerințele populației?

— Întrebarea dv. conține o notă falsă. Voi veni cu un argument. În București a intrat în funcțiune de puțină vreme fabrica de pîine „Titan” care își desfășoară produsele în cartierele învecinate. Ei, bine, am primit scrisori de la cetățeni care au mîncat din pîinea de la Titan cerîndu-ne ca fabrica să furnizeze produse și altor raioane ale Capitalei. Aceasta înseamnă că în fabricile moderne se produce pîinea foarte gustoasă, deci nu dimensiunea conțeză. Formatul e o chestiune de obișnuință, nu întotdeauna cu efecte practice. De aceea ziceam că în asemenea situații modificăm sau, cum spuneți dv., dărîmăm tradiția. Noi considerăm că respectăm exigențele populației dîndu-i produse de bună calitate.

— Și sortimente variate...

— Evident. Dar să revenim la pîinea de format mare. Ca o precizare, mai ales pentru cetățenii Clujului care sînt adeptați infocați ai acestor pîini de 4-5 kg: sînt convinși că începînd de anul viitor — cînd va intra în funcțiune o fabrică foarte modernă de panificație care va produce ca sortiment principal pîini de un kilogram — sortimentul existent va continua să se găsească și va rămîne, hai să spunem, un specific al Clujului. Bineînțeles, dacă în decursul anilor nu va intra în dizgrația propriilor cumpărători.

CAȘCAVAL... CU ORICE PREȚ

Mai în glumă, mai în serios, toată lumea se pricepe la brînzeturi. Și aceasta derivă din calitatea de consumator. Dar cîți dintre cei mai tineri știu că România e producătoare a nenumărate sortimente? Afirmația cere cu necesitate o întrebare: unde sînt aceste sortimente, unde se găsesc? Am rugat-o pe tov. *Brateș Elena*, director tehnic al Direcției generale a industriei laptelui din M.I.A., să ne răspundă.

— Ele se fabrică, se găsesc, dar uneori într-un fel care mie personal mi se pare ciudat. În magazinele de desfacere denumirile de multe ori se scriu aiurea. Toate sortimentele care aduc cu cașcavalul sînt botezate cîteodată lapidar: cașcaval! Să vă dau un exemplu: brînză Cedar, organoleptic seamănă cu cașcavalul și ca pastă. De aici unii vînzători nepricepuți au botezat-o pe etichete: cașcaval. Ba, cu o imaginație demnă de o cauză mai bună, i-au spus în fel și chip: Cerad, Cenad etc.

— Cine credeți că e de vină?

— Trusturile respective, care nu fac un control serios; și, evident, nepriceperea sau indiferența unor vînzători.

— Există sortimente specifice pentru o anumită regiune?

— Aici ar fi de discutat. Standardele impun produse... standard! Cu referire la întrebarea dv., îmi aduc aminte că, sînd de vorbă cu un străin, mi-a vorbit de brînză de Brăila. Celebră odinioară, un produs regional, era făcută cu mai mult lapte de oaie, de meșteri pricepuți. Deci sortimente specifice au existat și bineînțeles că există: Penteleul nu-l poți confunda cu cașcavalul de Dobrogea decît dacă te lași indus în eroare de etichetele unor magazine. Dar să revenim: la Galați putea fi găsit cașcavalul afumat de Vrancea; la Focșani, așa-numita cremă regală, care se făcea odinioară la comandă specială; la Pitești, cașcavalul de Brădet; în Banat, cașul felii, cașul de Mănaștur (Cluj), brînză de Năsal (localitate în raionul Gherla).

— În prezent?

— Cele mai multe dintre acestea se găsesc mai ales în regiunile respective. Cîteodată se întîmplă și lucruri ciudate: cu cașul felii de exemplu. El circulă clandestin. N-a fost omologat... pentru că nu se încadrează în standardul de telemea. Să revenim. Există sortimente pe care nu le găsești decît în anumite localități: păpușile de Vrancea mai ales la Galați, brînză de Luduș la Sibiu și Tg. Mureș și raereori la București. Brînză de burduf, fabricată la Covasna...

— Dar brînză de burduf se produce în multe regiuni ale țării. De ce nu se dă o denumire pentru fiecare, ca să poată fi distinsă și să se scoată în evidență specificul local?

— A, cu denumirile sînt discuții interminabile. Cîteodată e vina noastră, altă dată a comerțului. De exemplu, cașcavalul afumat de Brădet circulă cu titlul acesta din vina comerțului. Noi am vrut să-l denumim chiar Brădet, dar...

— Produsele dv. în majoritatea lor poartă o etichetă, după noi, impersonală: I.C.I.L. ...cutare — de obicei numele localității. Sortimentele își pierd identitatea, personalitatea, am zice chiar specificul.

— E adevărat. Totuși noi am nimit majoritatea produselor cu denumiri geografice. E adevărat că dacă mai perseverăm pe această linie epuizăm geografia României! Sînt de părere că ar trebui să trecem la denumiri mai atrăgătoare, dacă vreți mai sonore, care să capteze atenția și memoria cumpărătorului. Un exemplu pozitiv ar fi brînzeturile topite care se fac la I.C.I.L.-Sibiu sub marca de fabrică Sibiana, cunoscute în toată țara.

— O ultimă întrebare: De ce au dispărut produsele Sana și Frișca?

— Publicul nu le-a cunoscut și cererea a fost redusă. Pe de altă parte, nici rețeaua comercială nu a făcut o reclamă prea insistentă și, așa zice, perseverentă.

În concluzie la discuția noastră: este o sarcină a noastră ca să dezvoltăm aceste produse tradiționale, specifice, care s-au impus în rîndurile cumpărătorilor și care sînt cerute tocmai pentru specificul lor și pentru calitatea lor deosebită.

C. BOZBICI și I. MAIOR
Fotografii de S. STEINER

„Vrăjitoarea” Marina Vlady e oaspetele nostru

Poate că popularitatea Marinei Vlady în rîndurile publicului românesc nu e străină de faptul că în frumusețea ei s-au distilat însușirile costiznelor din poveste. Acea frumusețe de poezie intrupată de raze de lună preschimbate în lungi plete, de azur ceresc capturat într-o privire o remarcasem — ingenuă și frustă aproape — în pastorala cu accente neorealiste intitulată de Giuseppe de Santis „Zile de dragoste”. Veritabila fascinație s-a produs însă o dată cu ivirea dintre cețurile peisajului nordic a acelei stranii „Vrăjitoare”. Ea ne-a făcut să credem iară — și poate în pofida intenției ultime a autorilor — că frumusețea unui chip de femeie poate vrăji în sensul original al cuvîntului. De altfel, o recentă reînălțare cu „Vrăjitoarea” pe ecranul televizorului a demonstrat că „farmecul” operează în continuare și că Marina Vlady rămîne inimitabilă, în ciuda multiplicării de atunci încoace, pe scară aproape industrială, pe ecran și pe stradă, a tipului de față pe jumătate sălbatică, cu plete de culoarea paiului și ochii țiviți cu negru.

Cine și-a dat însă osteneala să înregistreze chipul și talentul Marinei Vlady încă din filme în care nu deținea capul de afiș a fost îndemnat să recunoască și să salute apariția unei naturi artistice remarcabile. Nu am uitat cum, din numai două apariții episodice în filmul lui Steno și Monicelli, „Infidelele”, a putut grava în trăsături de vitriol portretul ingenuiei perverse, întreținuta brînzarului Azzalli.

Debutul și-l făcuse în umbra proaspetei glorie a surorii sale Odile Versois, fără a vedea însă nimic extraordinar în faptul de a deveni actriță — căci familia Baidarov-Poliakov a dăruit scenei mai multe generații de cîntăreți, dansatori și actori. După o timpurie și prodigioasă carieră pe ecranele italiene, ea și-a găsit consacrarea definitivă în țara ei natală, Franța, o dată cu filmul „Înainte potopului” de André Cayatte. Un personaj complex, tipic pentru ravagiile produse de anii războiului rece în sufletul tinerei generații, îi dăduse prilejul de a deveni, la 15 ani, „revelația anului” și a cucerit Premiul „Suzanne Bianchetti” pe 1953.

N-a frecventat alt conservator decît platourile de filmare (și o singură dată scena într-un spectacol scris și regizat de fostul ei soț, Robert Hossein). Dar de-a lungul anilor și al celor 38 de filme în care a jucat, Marina Vlady și-a șlefuit un mestesug artistic care-i permite să înfrunte orice rol. Ne-a cutremurat cu perfidia Catherinei din „Cauze drepte”, tot pe altă cit ne-a zguduit cu dezarmarea și candoarea fetei-mame din „Vîrsta dragostei”. Am simțit cum vibra de pasiune sub rigidul costum de curte inima „Prințesei de Clèves”, tot așa cum am captat pilofiriile sălbaticie ale sentimentelor în fătura enigmatică a „Vrăjitoarei”. Ne-am lăsat cucerit de sănătatea morală a tinerei eroine din coproducția franco-cehoslovacă „În umbra legii”, ca și de setea de absolut a Odilei din „Climate”. Ecouri din presa internațională ne încită să așteptăm cu nerăbdare înălțarea cu darurile de comediantă ale

Marina Vlady și fiul ei Vladimir.

FILM

Marinei Vlady în filme ca „Adorabila mincinoasă” sau „Bomboane cu piper”. Și mai ales cu rolul care i-a încununat cariera aducîndu-i în 1963 mult rîvnit premiu de interpretare al Festivalului de la Cannes, Regina din „Patul conjugal” de Marco Ferreri.

Dar iată că pînă la îndeplinirea acestor deziderate ne-a fost dat să se împlinescă o altă dorință: aceea de a ne întîlni cu Marina Vlady la București. Venită în țară pentru a participa la realizarea filmului „Steaua fără nume”, ecranizarea piesei lui Mihail Sebastian, populara vedetă s-a întîlnit cu un colaborator al revistei „Flacăra”.

Nu e nevoie să caut îndelung în memorie imaginea pe care mi-o evocă tabloul ce-l am în față. Nu pot uita expresia cu care în filmul „Vîrsta dragostei” Marina Vlady — n-avea pe atunci mai mult de 15 ani — ieșea din cabinetul doctorului care îi spusese că va fi mamă. Aceeași indicibilă tandrețe și umire îi aburește acum privirea atîntită asupra micului Vladimir care, în timp ce stăm de vorbă, tropăie harnic în jurul nostru și din cînd în cînd vine să se ghemuiască pentru cîteva clipe în brațele mamei.

— *Publicul românesc vă îndrăgește foarte mult și vesele că veți interpreta rolul Moniei din „Steaua fără nume” a produs senzație. Cîțitorii noștri ar fi foarte interesați să știe cum s-a produs înălțirea dumneavoastră cu eroina piesei lui Mihail Sebastian.*

— Ca să fiu sinceră, voi spune că „vinovatul” e prietenul meu Colpi. Teatrul lui Mihail Sebastian nu e cunoscut în Franța, și e păcat; dar cum intenționam de mult să fac un film cu Colpi, el mi-a dat să citec piesa. Cînd am luat cunoștință de rol m-am entuziasmat pentru ideea acestui film și am sprijinit proiectul, fiind convinsă că Henri Colpi poate realiza din el ceva interesant. M-a bucurat, firește, și gîndul de a cunoaște cu acest prilej țara dumneavoastră.

— *Vă găsiți oarecare afinități cu Mona sau poate înrîdri cu alte personaje din filmele dumneavoastră?*

— Personal, sînt o femeie echilibrată, deci opusul Moniei care e sfișiată de complexe, de porniri contradictorii. Ar avea poate ceva comun cu Odile din „Climate”, care era și dînsa o nesatisfăcută în felul ei. Ca actriță însă trebuie s-o înțeleg pe Mona, să-i intuiesc sentimentele, iar la nevoie să mă identific cu ea, chiar dacă în viața de toate zilele sînt cu totul alta.

— *Știm că puteți interpreta orice tip de femeie: ingenuă ca fetița din „Zile de dragoste”, filmul lui De Santis, sau calculată ca odioasa Catherine din „Cauze drepte”, reînălțată ca Prințesa de Clèves sau clocotind de senzualitate ca Regina din „Patul conjugal”.*

— Ceea ce mă scoată din fire este lipsa de fantezie a unora dintre producători. De exemplu, după succesul cu „Ape Regina” mi s-au oferit numai și numai roluri de femeie agresivă, gata să-și devoreze bărbatul. Dar nu înțeleg oamenii aștia că, pentru a se putea depăși, o actriță are nevoie de roluri cît mai diverse?

— *Văd că puneti serios „la inimă” problemele profesionale...*

— Imi permit să fiu sinceră cu dumneavoastră, deoarece îmi dau seama că nu risc să fiu răstălmăcită, cum mi se întîmplă cu unii gazetari

de la noi. Vă interesează mai curînd munca mea decît viața particulară.

— *Exact! De exemplu — întrebarea e banală poate — care a fost experiența cea mai exaltantă din cariera dumneavoastră, rolul cel mai interesant?*

— Există un răspuns convențional la această întrebare dar vă rog să credeți că, în ce mă privește, e sincer: cel mai mult mă interesează rolul la care lucrez în prezent. Mă dăruiesc cu tot sufletul muncii pe care o fac, proiectului în curs și, evident, acum nu mă gîndesc decît la Mona și la contribuția pe care aș putea-o da la reușita acestui film. Sînt conștientă de limitele acestei contribuții: ca interpretă sînt în mare măsură un instrument în mîna regizorului. Tot ce-mi doresc este să-i înțeleg intențiile cît mai exact și să le găsesc traducerea în termenii artei actoricești. Am însă încredere în Colpi și el, la rîndul său, în mine, astfel că va fi, sper, o colaborare armonioasă.

— *Ce ne puteți spune despre ultimul dumneavoastră rol? Ce simte o actriță chemată s-o interpreteze pe Mona Lisa?*

— M-am amuzat teribil. Filmul „Eu, tu și Gioconda” al lui Michel Deville — țin mult la acest regizor care mi-a mai dat ocazia să joc un rol comic în „Adorabila mincinoasă” — se încadrează în genul „comédie lirică”. Am păstrat o amintire plăcută din această experiență; dar, în general, o dată terminate, filmele nu mă mai prea interesează. Ca de altfel toată partea mondenă, strălucitoare, a profesiunii: premiere de gală, conferințe de presă, recepții, vinătoare de autografe etc. Singurul lucru care mă încîntă este ecoul muncii mele în inimile spectatorilor, care îmi scriu uneori mulțumindu-mi pentru emoția produsă de cutare rol sau de-o scenă dintr-un film. Am primit multe asemenea scrisori și din România și mă bucur să știu că am prieteni aici.

— *Ați vrea să le adresați cîteva cuvînte?*

— Cu bucurie:

*Aux lecteurs de
FLACARA
Toute ma sympathie
Marina
Vlady —*

„Cîțitorilor «Flacării», întreaga mea simpatie.

Marina Vlady

— *Ați văzut vreun film românesc?*
— Mi s-a vorbit foarte mult despre cinematografia românească, despre șansele neobișnuite care sînt oferite aci tinerilor realizatori. Cel mai recent am văzut în vară, la Moscova, filmul „Harap-Alb”. Dar îmi propun să profit de șederea mea în țara dumneavoastră pentru a lua cunoștință de realizările tinerilor regizori. Sînt convinsă că aceasta îmi va permite și să mă familiarizez mai ușor cu spiritul oamenilor de aci, să mă întrezir în ambianța filmului „Steaua fără nume”.

Interviu luat de Ella RIND

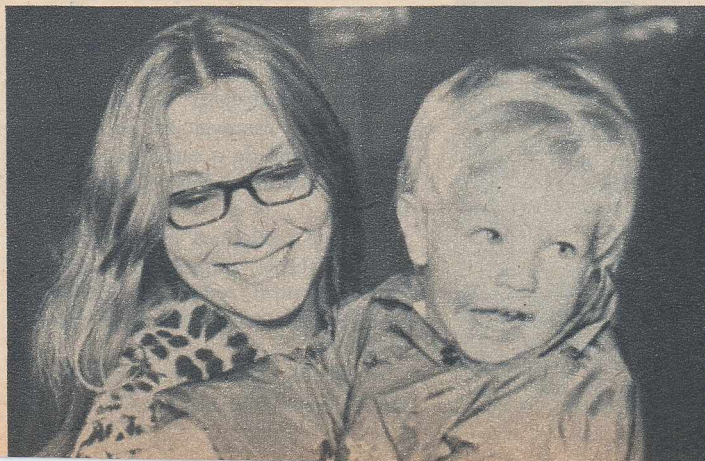
POEMUL ALUMI- NIULUI

VOM VEDEA
ÎN CURÎND

A FOST ODATĂ UN MOȘ ȘI O BABĂ

FILME
DESPRE CARE
SE VORBEȘTE

„BARBĂ- ROȘIE” DE AKIRA KUROSAWA

gizorul Gheorghe Horvath în-
cu recentul său film „Prima
un nou succes în palmaresul
n care figurează între altele
remiul pentru cel mai bun
documentar obținut la pri-
Festival de la Mamaia (1964)
ploma de selectare — la Fes-
il filmului documentar din
hausen-1965 (R.F. Germană) —
ita pentru creațiile sale „Cin-
amintirii” și „Urcușul”.
alizat în culori, „Prima zi”
un scurt poem cinemato-
o închinat făuririi industriei
iniului românesc. Valoros ca
ment, „Prima zi” are meritul
fi un reușit reportaj filmat,
pretat cu ingenioase mijloace
orale. Secvențele au de multe
valoare de simbol, exprimă
și sentimente, astfel încît
tatorul nici nu simte aproape
textului.

ecran apare la un moment
imaginea Uzinei de aluminiă
a Oradea, apoi cea a Uzinei
aluminii de la Slatina. Deși
orba de două întreprinderi si-
e la sute de kilometri una de
altă, totuși ele apar în fața
lor noștri unite în procesul de

naștere al prețiosului ALRO —
aluminiiu românesc.

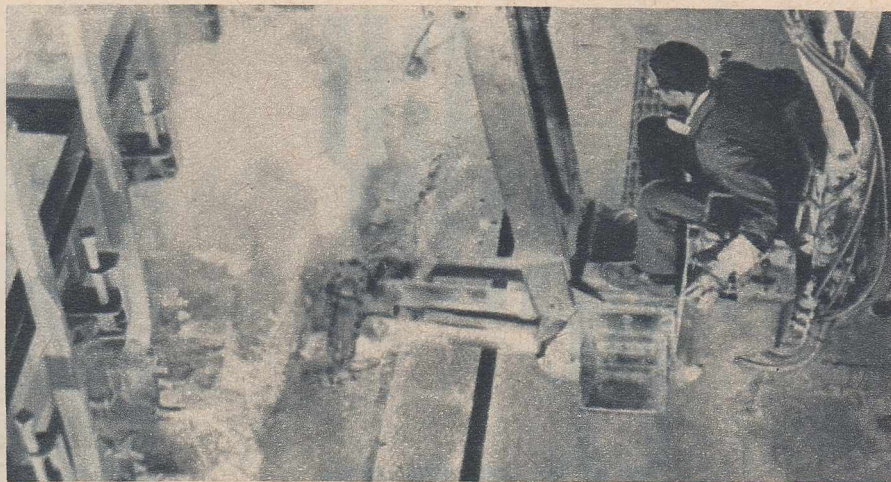
Tulburătoare și pline de fanta-
zie sînt secvențele care prezintă
urșițele poduri rulante ce plutesc
parcă în imensa hală a uzinei.

Unghiurile neobișnuite din care
s-au filmat aceste secvențe lasă
impresia unor pregătiri de zbor
în cosmos. Filmul are dinamică,
frumusețe și multă autenticitate.
Scenele elaborării primei șarje, în
care oamenii au fost filmați fără
știrea lor, sînt remarcabile. Alter-
narea unor chipuri de oameni care
se feliță, care rid, cu imaginea
primei șarje de aluminiu românesc
este un cîntec plastic al bucuriei
muncii împlinite.

Operatorul Dumitru Gheorghe,
cunoscut ca specialist în imagini
industriale, a demonstrat în acest
film că posedă un adevărat simț
al culorilor, pe care le-a folosit
ca pe niște note muzicale, reali-
zînd o plastică coloristică remar-
cabilă.

„Prima zi” este o dovadă în
plus că și documentarele pot ge-
nera emoții artistice autentice.

Radu VAIDA

Între cer și pămînt. Cadru din filmul „Prima zi”, redînd un aspect de pe șantierul Uzinei de alu-
miniu de la Slatina.

Cu tonul potolit al basmelor ce începeau cu „A fost
odată...” Grigori Ciuhrai, autorul neuitatelor filme
„Al 41-lea”, „Balada soldatului”, „Cer senin”, ne po-
vestește o istorie doar în aparență banală.

Un moș și o babă, oameni de vază în colhozul lor
din inima Rusiei, se hotărăsc într-o „bună” zi — un
incendiu le distrusese gospodăria — să se mute la
fiica lor, măritată într-un orașel de mineri din nordul
îndepărtat. Ei nu-și găsesc acasă fiica deoarece aceasta
fși părăsise bărbatul și copilul, așa că bătrînii rămîn să
poarte de grijă ginerelui și nepoatei. Cînd fiica lor
se întoarce pocăită, bătrînul o alungă pentru a nu ză-
dărnici noua dragoste înfiripată între soțul părăsit și o
tină ră vecină.

Cam asta e tot ce se întîmplă. Numai că, dincolo de
curgerea molcomă a unor imagini din viața de fiecare
zi a unei așezări de mineri din preajma cercului polar,
palpită întrebări majore. Orașelul de mineri despre care
e vorba nu e o așezare foarte nouă: începuturile sale
au fost străjuite de barăcile, goale acum, ce adăposteau
cîndva pe deținuții unui lagăr de muncă. Și această
permanență confruntare cu amintirile unei epoci fră-
mîntate invită pe spectatorul filmului să renunțe la
judecăți prefabricate, să-și impună criteriile de valoare mai
nuanțate, să se întrebze în ce măsură are dreptul să
judece, să condamne faptele altora. Finalul tragic al fil-

mului — bătrînul felcer Gusakov moare — devine mai
tragic prin întrebarea ce-i torturează ultimele clipe: a
avut sau nu dreptul de a hotărî el soarta căsniciei
copiilor săi?

În dezbaterea asupra relațiilor dintre generația veche
și cea care pășește în era cosmică, filmul lui Ciuhrai
nu pretinde să aducă răspunsuri definitive. Valoarea fil-
mului nu scade însă cu nimic, dată fiind sinceritatea
căutărilor întreprinse de autori.

Prin simplitatea narațiunii cinematografice — Ciuhrai
pare să fi pus o surdină mînerei sale romantice, evi-
dentă mai ales în „Al 41-lea” — filmul „A fost odată
un moș și o babă” pare destinat unui succes mai du-
rabil poate decît celelalte opere ale autorului, al căror
stil excesiv riscă oarecum să le grăbească demodarea.

Patetismul e rareori prezent în jocul actorilor (Ivan
Marin, moșul, și Vera Kuznețova, baba — Premiul de
interpretare feminină la Cannes 1965). Iar imaginea, lip-
sită de demonstrațiile de virtuozitate din „Al 41-lea” sau
„Balada soldatului”, face din elementele cadrului — tun-
dra nesfîrșită pe care aleargă turmele de reni, strada
troienită a coloniei de mineri, cerul tragic al amurgu-
rilor polare — tot atîtea elemente ale unei poezii dis-
crete dar pătrunzătoare.

Ana ROMAN

Cu riscul de a ne repeta, sîntem nevoiți
deplîngem o dată mai mult caracterul
agmentar și nereprezentativ al viziunii noas-
te asupra uneia din cele mai viguroase și
originale cinematografii, și anume cea japo-
neză. Ca și faptul că unul din cei mai în-
strați și fecunzi reprezentanți ai acesteia,
Akira Kurosawa, e încă un necunoscut pen-
tru publicul românesc.

Numele acesta se bucură în Europa de o
popularitate veche de cincisprezece ani. Fes-
tivalul de la Veneția din 1950 încununa fil-
mul „Rashomon” și revela lumii, o dată
cu talentul regizorului Kurosawa și al in-
terpretului său favorit, Toshiro Mifune, un
nou stil în expresia cinematografică. O dra-
maturgie în care accentele de violență alter-
nează cu pasaje de o cadență hieratică, un
refinament în plastica imaginii bazat pe în-
elungata tradiție a gravurii extremorientale
a tras interesul opiniei mondiale asupra
unei școli cinematografice practic ignorate
înă atunci. S-a deschis astfel calea spre un
chimb mai intens și spre consacarea pe
plan mondial și a operei altor realizatori, ca
Hidashi Imai, Kenji Misoguchi, Kaneto
Hindo, Y. Ozu, Kon Ichikawa, Kinoshita,
Yamamoto. Osmoza s-a produs și la nivelul
ematicii, cineasții japonezi localizînd unele
linii capodoperele literaturii europene — ast-
fel Kurosawa e autorul unor adaptări după
„Idiotul” de Dostoevski, „Azilul de noapte”
de Gorki și „Macbeth” de Shakespeare —
sau cedînd cinematografeie americane subiecte
din producțiile japoneze, cum e cazul filmu-
lui „Cei șapte magnifici”, varianta western
a filmului „Cei șapte samurai” de același
Kurosawa.

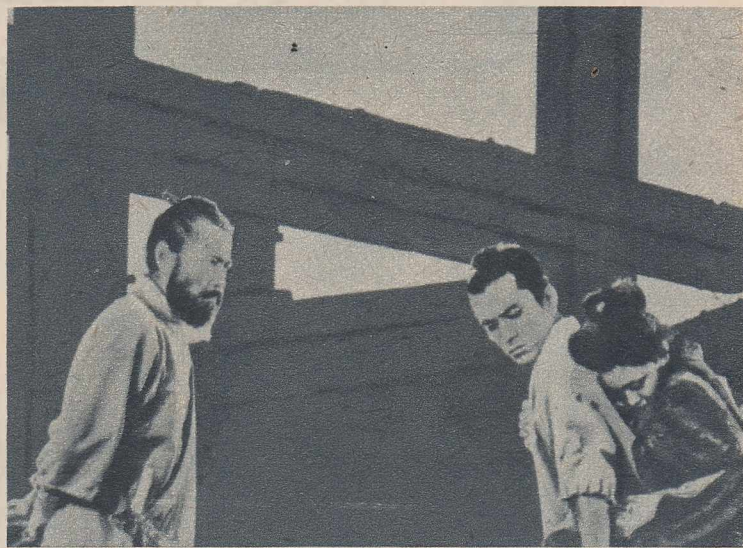
Cu ultimul său film „Barbă-Roșie”, prezentat
la recentul Festival de la Veneția, Kurosawa
pare să fi atins o etapă în care maturitatea
artei sale se desfășoară pe deplin.

Subiectul e bazat pe un fapt autentic; exis-
tența la începutul secolului al XVIII-lea a
unei clinici pentru săraci asemănătoare celei
din film, în care eroul, doctorul Niide, cu-
noscut sub porecla de Barbă-Roșie, pune în
slujba misiunii sale umanitare o competență
și o energie neobișnuite. Compus pe siste-
mul „sertărașelor”, filmul explorează — pe
marginea conflictului central dintre erou și
mediul ostil, reprezentat în special de un
tînăr asistent cinic și superficial — nenu-
mărate drame omenești de ordin familial și
social care marchează destinul bolnavilor din
spital. Aceste tragedii condensate sînt un
prilej de a dezbatte o multitudine de aspecte
filozofice ale vieții și morții, precum și mo-
bilul etic al acțiunilor doctorului Barbă-
Roșie.

Masivitatea acestei opere (proiecția durează
circa trei ore) și echilibrul ei desăvîrșit au
determinat pe unii critici să detecteze în crea-
ția lui Kurosawa o înclinație spre academism.

Admiratorii săi credincioși subliniază însă
că amploarea impresionantă a construcției
dramatice, precizia și eleganța cu care e
condusă interpretarea, în special aceea a
protagonistului — Toshiro Mifune — precum
și grija pentru cultura plastică a imaginii
sînt semnele unei mîini de maestru.

E. R.

O imagine din filmul japonez „Barbă-Roșie”. În stînga, în rolul titular, Toshiro
Mifune, interpretul favorit al regizorului Akira Kurosawa și deținător al Cupel
Volpi pentru cea mai bună interpretare masculină la Veneția-1965.

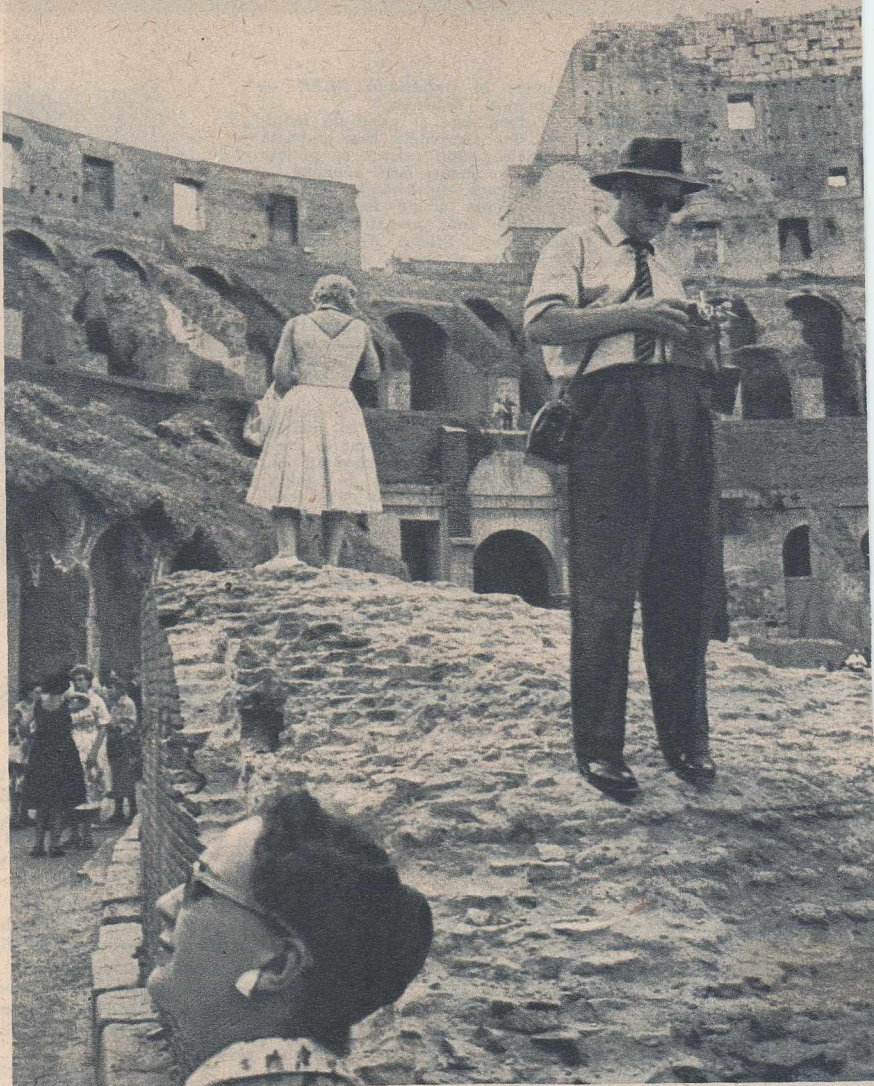

CU APARATUL PE UMĂR

Fotoreportaj de Antonio SANSONE
ziarist Italian

Era și firesc ca, la Roma, Coliseul – construcție datînd din primul secol al ere noastre – să constituie unul din acele puncte ce nu pot scăpa atenției nici unui turist care se respectă.

Celebrele ruine ale templelor de pe Acropole sînt de mii de ori fotografiate, din cele mai neașteptate unghiuri, de toți turiștii care vizitează Grecia.

Ne aflăm tot la Roma, în fața catedralei Sf. Petru. Inghesușiți, cățărăți în spatele celuiilalt, turiștii fotografiază...

Ce trăsătură comună i-ar putea caracteriza mai bine pe turiștii din întreaga lume dacă nu mania de a fotografia?

Odinioară turistul era înarmat cu un blocnotes sau cu unele necesare desenului sau picturii; azi orice turist care e respectă poartă, atârnat de gît sau de umăr, aparatul fotografic. Odinioară turiștii erau o armată de ascultători și ghizilor și interpreților; acum nu mai ascultă, ci se leplăsează în grupuri compacte pentru a fotografia tot ce le atrage, într-un fel sau altul, atenția. Intră în biserici, în case, se suie în clopotnițe și în turnuri. Odinioară, pentru a-și aminti de un loc, cumpărau ilustrate pe care să le arate prietenilor; acum nu pot fi la înălțime decît prezentîndu-le fotografiile sau imagini filmate de ei.

Azi se călătorește în goană; în zece zile, voind să vezi tot ce e de văzut într-o țară, trebuie să te transportezi în grabă de la un muzeu la altul, de la un monument la un restaurant, de la munte la mare. Atunci intră în acțiune obiectivul fotografic; el trebuie să păstreze amintiri, să reînvie impresiile fugare, să fixeze în memorie cele văzute, locurile prin care am trecut. Cînd se călătorește cu autobuzul și nu e timp pentru coborît, aparatele fotografice răsar pe la ferestre.

Pe întreg globul, din Extremul Orient pînă în America, se lansează pe piață, la dispoziția pasionaților fotografiei, produse mereu noi, aparate care fac singure totul: este suficient să apeși doar pe un buton. Dar turistul înarmat cu nelipsitul lui aparat fotografic ar vrea să fie ziarist, reporter. Cei care găsesc ceva mai deosebit, au o idee mai originală, stîrnesc de îndată invidia celorlalți. Cînd cineva se desprinde din grup cu un aer misterios pentru a fotografia o scenă cu sens numai de el știut, toți ceilalți pornesc imediat să fotografieze același lucru.

Mi se pare că americanii sînt printre cei mai mari amatori ai fotografiei, iar posesorii celui mai mare număr de aparate fotografice sînt femeile americane. La Roma, Fontana di Trevi e veșnic înșesată de o adevărată pădure de femei care, stînd în echilibru pe balustrade și mestecînd gumă, cățarate una în spatele celeilalte, fotografiază.

Acest „hobby“ modern, această manie a amintirilor fotografice a constituit în multe țări europene o serioasă lovitură pentru diverșii vinzători de suveniruri, statuete și podcabe ieftine.

Turistul, cu nelipsitul lui aparat fotografic la gît, în plină acțiune pe V-th Avenue din New York.

Plaja de la Mamaia apare din ce în ce mai des în albumele cu amintiri din vacanță ale turiștilor din multe țări ale globului.

Pe insula I ROBINSON CRUSO

Un nimb de legendă înconjură Insulele Juan Fernandez, aflate în largul Oceanului Pacific: aci a naufragiat și a viețuit acum peste două sute de ani cel care avea să fie immortalizat de Daniel Defoe în celebra sa carte „Viața și aventurile lui Robinson Crusoe”.

Atras de romantismul acestor locuri, ziaristul Enrique BELLO le-a vizitat recent, însemnările pe care vi le prezentăm în paginile de față fiind rodul acestei călătorii.

Alexander Selkirk s-a născut în anul 1680, în Scoția. După ce învăță atât cât să nu fie considerat prost, pornește să cutreiere mările. Cîteva ani mai tîrziu este marinar pe o corabie care, surprinsă de furtună în Strîmtoarea Drake, ajunge la Capul Horn cu pînzele sfîșiate. După ce se oprește la Punta Arenas pentru repararea stricăciunilor, ancora mai este coborîtă o dată la Valparaiso, apoi corabia se îndreaptă mai departe spre nord. Vînturile însă nu i-au fost prielnice și micul vas a fost împins încet spre largul Pacificului. După multe zile de plutire pe ocean, marinarul Selkirk și căpitanul său, amîndoi beți turtă și destul de flămînzi, zăresc o insulă necunoscută lor (deși descoperită anterior de spaniolul Juan Fernandez).

Alexander Selkirk era furios pe căpitanul său, care la rîndul lui nu-și mai putea suporta marinarul; corabia devenise prea mică pentru amîndoi. Nu se știe dacă în afara efectului cantităților de rom pe care le consumaseră mai existau și alte motive de neînțelegere; fapt cert este însă că, văzînd pămînt la orizont, căpitanul l-a băgat pe marinar într-o barcă și, după ce i-a aruncat un sac cu provizii și un arc cu săgeți, l-a lăsat în voia soartei.

Amănuntele acestei povești vă sînt însă pe larg cunoscute din „Viața și aventurile lui Robinson Crusoe”, deși între aventura adevărată, trăită de marinarul Selkirk, și cartea scrisă de Daniel Defoe există destule deosebiri.

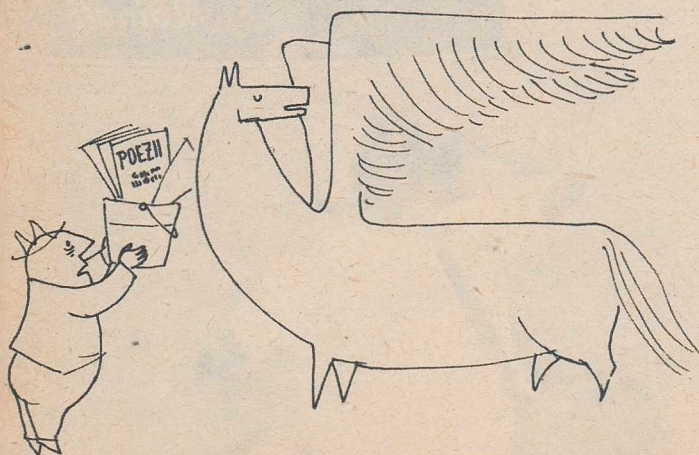
Selkirk a viețuit pe insulă timp de patru ani — aproape 1 500 de zile — într-o singurătate deplină, căci urmele pe care le-ar fi găsit Robinson și care l-au dus la indianul Vineri sînt rodul imaginației scriitorului englez. Pe atunci nu existau pe Juan Fernandez nici indieni și nici alte ființe omenești; mult mai tîrziu insulele, aparținînd Republicii Chile, au fost populate de un mic număr de cetățeni ai acestui stat.

Dar să ne întoarcem la Selkirk. Rămas singur, scoțianul nostru se frămînta cu gîndurile sale și lupta cu serioase greutăți. Ducea lipsă atît de unele alimente — mai ales de cele de origine vegetală — cît și de apă. Se putea bucura însă pe deplin de bogățiile mării; cînd se plictisea de atîta pește, prindea o capră sălbatică și-și mai schimba meniul.

Cu timpul Selkirk a străbătut insula de la un capăt la altul, croindu-și drum prin vegetația luxuriantă. De pe vîrfurile numite, după forma sa, Muntele Nicovale, naufragiatul scruta orizontul în speranța de a descoperi vreo corabie. El întreținea permanent un foc de semnalizare care putea fi observat de departe.

Trecuseră patru ani de cînd căpitanul îl abandonase în voia soartei, cînd într-o zi Selkirk zări de la postul său de observație silueta albă a unei corăbii cu pînze care se îndrepta direct spre insulă.

Comandantul ambarcației era navigatorul englez Wood Roger. Întîlnirea a fost emoționantă. Alexander Selkirk, bărbos și sălbătic, plîngea de fericire că va putea revedea în

Aici a fost adăpostul lui Alexander Selkirk, cel care avea să devină prototipul celebrului Robinson Crusoe.

Locuitorii Insulelor Juan Fernandez își mai procură uneori și azi hrana cu mijloace oarecum „robinsoniene”. Oaia sălbatică a fost vinată, iar friptura respectivă va fi stropită cu un vin local, stît de acru încît a fost denumit „rînjetul tigrlui”.

sfîrșit pămînturile reci ale patriei sale.

S-a vorbit mult despre viața lui Selkirk după înapoierea în țară, dar toate aceste povestiri pălesc în fața marii sale aventuri de pe insula pustie.

★

Cu douăzeci de ani înaintea lui Selkirk s-a născut la Londra Daniel Defoe. Dotat cu o fantezie de o rară bogăție, Defoe a devenit un cunoscut orator și om politic. Ceea ce însă l-a făcut nemuritor a fost opera sa literară. Daniel Defoe a scris mai multe cărți, dar una dintre ele — „The Life and Strange Surprising Adventures of Robinson Crusoe of York”, apărută în 1719 la Londra — le-a umbrit pe toate celelalte. Oare cîte ediții au apărut de atunci? Nu se știe numărul exact. O generație după alta, milioane și milioane de cititori, în toate limbile, pe toate meridianele, au devorat „best-seller”-ul tuturor timpurilor.

Cînd a apărut cartea sa despre Robinson Crusoe, Defoe avea 59 de ani. Astăzi data exactă a înapoierii lui Selkirk în Anglia nu se mai cunoaște; un lucru este sigur însă: că Defoe a pus la baza povestirii sale aventura marinarului scoțian pe una din Insulele Juan Fernandez. Nu știm dacă la un pahar de gin însuși Selkirk a fost acela care i-a povestit scriitorului englez pătania sa sau dacă întîmplarea i-a fost relatată de căpitanul Wood Roger, acela care l-a salvat pe Selkirk din exilul său

involuntar. Este însă ușor de presupus că, după ce a ascultat povestirea de la început și pînă la sfîrșit, Daniel Defoe a luat în mînă pînă și a așternut istorisirea pe hîrtie. Trebuind să inventeze impresii „locale”, el nu s-a deplasat pînă la îndepărtatele insule din preajma coastei chilene, ci a preferat ca model o insulă cu climă, faună și floră mai cunoscute lui. Peisajul descris de Defoe n-are deci aproape nimic comun cu cel al Insulelor Juan Fernandez.

★

Să nu credeți că mi-a fost ușor să ajung pe insula aceasta romantică, asupra căreia mai plutește și azi legenda lui Robinson Crusoe. Am străbătut cei 700 de kilometri care o despart de Valparaiso pe un vas pescăresc. În zilele și nopțile în care vaporul nostru a luptat cu curentul Humboldt, atît căpitanul cît și echipajul au suferit de rău de mare. De la prora pînă la pupa, de la un capăt la altul, valurile au prins în dansul lor întreaga navă și pasagerii ei. Călătorului suferind de rău de mare i se părea că Steaua Sudului se transformă în Lună, și invers.

„Pămînt!” Cei torturați de rău de mare se înviorează. Juan Fernandez se conturează la orizont ca o grupare de trei insule. Insula lui Robinson se numește astăzi „Cea mai apropiată”, a doua insulă — „Cea mai îndepărtată”. Mica Insulă Santa Clara este nelocuită, fiind folosită de către locuitorii insulei principale pentru creșterea animalelor. „Cea

mai îndepărtată” servește de 35 de ani autorităților chilene ca loc de exil pentru oamenii politici indezirabili.

În timp ce corabia se apropie de insule, ne delectăm privind stîncile ce înconjură nenumăratele golfulețe. Vîntul și ploile le-au săpat în decursul secolelor în arabescuri capricioase. Treceam pe lingă Golful Englezului, unde s-a aflat infernul lui Robinson, adică al lui Selkirk. Apoi vasul acostează în Golful Cumberland. Pe coastă observăm localitatea Juan Fernandez: cîteva case — circa 400 locuitori — nici un hotel, nici o fabrică, numai frumusețea singuratică a locului. De la punctul de acostare începe un urcuș care duce spre o movilă și mai departe spre vîrfurile Muntelui Nicovola. Flora e asemănătoare cu cea din sudul statului Chile: printre copacii înalți ondulează liane, cresc ferigi.

Se mai găsește aici, deși izolat, șontha palma, al cărui trunchi era folosit în secolul trecut la confecționarea unor bastoane foarte apreciate de eleganții timpului. Lemnul de santal, altădată una din bogățiile insulei, a dispărut aproape complet, întrucît un întreprinzător activ, descoperind acești copaci parfumați, i-a tăiat pe toți, i-a încărcat în vapoare și i-a dus în țara sa.

După ore întregi de urcuș am ajuns pe vîrfurile muntelui, unde se află o inscripție în bronz în amintirea lui Alexander Selkirk. Panoramă este de neuitat. Atît de aproape, încît ai impresia că ai putea-o atinge cu mîna, se află mica Insulă Santa Clara. Drept înainte privirea întîlnește un povîrniș împădurit, punctat de mici lacuri și presărat cu flori, care duce pînă la Golful Cumberland, în care vasele acostate seamănă cu niște jucării.

Pe Insula Juan Fernandez se poate mîncă cea mai mare și mai gustoasă langustă din lume. În Chile această langustă costă 3 dolari, pe insulă — numai 30 de cenți; diferența revine intermediarilor. Belșugul de pește este ca în basme. Dacă te depărtezi numai cu o sută de metri de coastă, apa colcăie de pești care te apucă de degete. Pescarii își pregătesc mîncarea în bărci, din peștișori; peștii mari sînt aduși la magazine înzestrate cu frigidere.

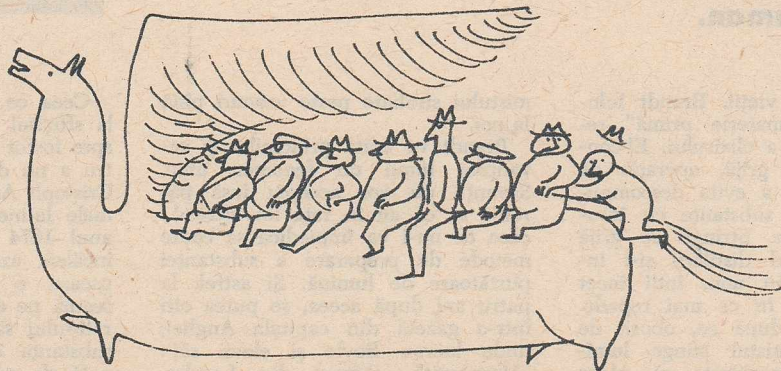
★

Deși popasul nostru pe insula lui Robinson Crusoe a fost scurt, am părăsit-o cu senzația că las în urmă locuri de mult cunoscute, spre care au zburat de atîtea ori visurile copilăriei și adolescenței mele.

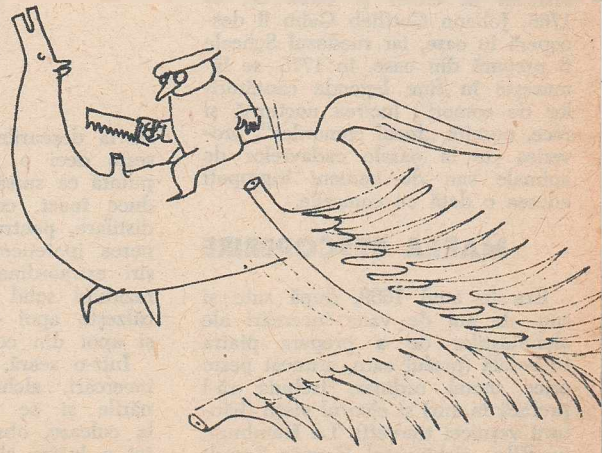
de Cik DAMADIAN

Iasa a III-a.

Cursă specială.

Naturalism.

Biografia elementului 15 este străbătută de un fior romantic. Ea se împletește strâns cu istoria alchimiei. Poate la un asemenea „cuptor filozofic” ca cel reprodus mai sus din cartea lui Johann Rudolf Glauber a văzut „lumina zilei” și fosforul pur.

PURTĂTORUL DE LUMINĂ

Biografia elementului 15 — fosforul — este străbătută de un fior romantic. Pînă și numele lui în-deamnă la visare filozofică: el în-seamnă „ Purtător de lumină” (fos — lumină; foros — purtător).

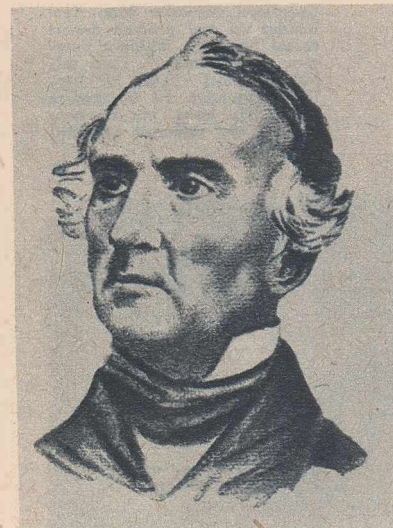
„Purtătorul de lumină” a stîrnit, încă înainte de descoperirea lui ca element, multe legende și mituri. Căutătorii de comori povesteau despre lucirea stranie, în noaptea, a „focului rece” de prin preajma locurilor unde sapa putea descoperi în pămînt aur și pietre scumpe. Ca în orice legendă, se găsește și aici un sîmbure de adevăr. Hieronimus Fabricius amintește, în scrierile sale din anul 1592, iluminarea produsă în întuneric de carnea oilor și vitelor tăiate — fenomen observat încă de Aristotel la ochii, capetele și solzii peștilor. Primul mare chimist al lumii, Robert Boyle, care se autonumește „chimistul sceptic”, va stabili, pe bază experimentală, în anul 1667, că această însușire a oaselor, solzilor și cărnii dispare într-o retortă din care s-a scos, prin vidare, aerul, dar reapare la reumplerea retortei cu aer.

Mai tîrziu, după ce Johann Thomas Hensing din Giessen descoperă fosforul în creier și după ce, în 1766, Johann Gottlieb Gahn îl descoperă în oase, iar suedezul Scheele îl prepară din oase, în 1775, se lămurește în fine legenda căutătorilor de comori: lucirea nocturnă și rece, numită „focul comorilor”, provenea de la oasele cadavrelor de animale sau de oameni îngropați adesea o dată cu comorile.

MAREA DESCOPERIRE

Era în anul 1669, după sute și sute de ani de vane încercări ale alchimistilor de a prepara piatra filozofală (praful care, aruncat peste orice metal ordinar, trebuia să-l prefacă în aur) și elixirul vieții (băutura veșnicei tinereți). La Hamburg, pe Elba, alchimistul Hennig Brandt fierbe urină în retorte de argilă. Mulți alchimisti pînă la el încercaseră să prepare „elixirul” pornind

FOCUL RECE

Celebrul chimist Herman Justus Liebig a înțeles cel dintîi rolul fosforului în creșterea plantelor. Epocala descoperire a lui Liebig stă la baza dezvoltării furtunoase în întreaga lume a producției de îngrășăminte fosfatice.

Toată materia universului atînsă pînă astăzi de antenele cercetării este constituită dintr-un număr de peste o sută de elemente chimice care alcătuiesc alfabetul material al luminii, al vieții, al gîndirii. Le găsim în piatră și aer, în magma fierbinte a miezului pămîntului, în apele oceanelor și în pulberea stelelor, în oasele, sîngele și creierul nostru.

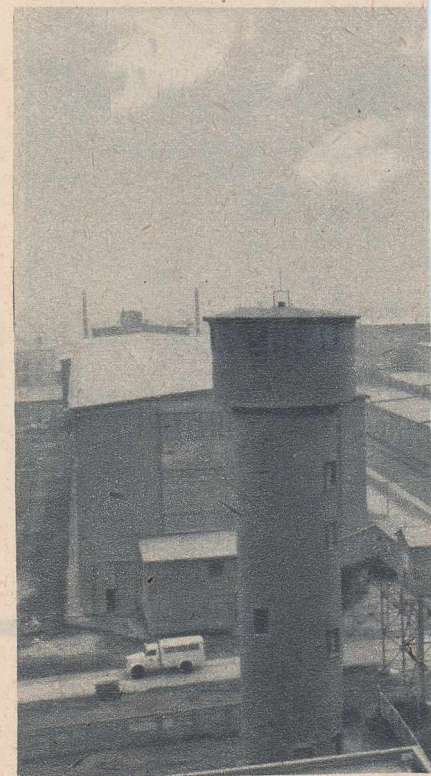
Nici o operă de artă, nici o creație științifică, nici o elementară operație logică n-ar fi posibile dacă n-ar fi prezent, în fiecare din celulele corpului nostru, elementul 15. Descoperit din întîmplare de alchimisti, căutători ai „elixirului vieții”, el se află astăzi în centrul atenției oamenilor de știință care descifrează mecanismul transmiterii energiei în organismul uman.

de la deșeurile vieții. Brandt folosește deci o „materie primă” reputată ca sursă a elixirului. El conduce încet, cu grijă, operația de distilare, pentru a evita descompunerea ipoteticei substanțe cu însușiri extraordinare. Strînge cu grijă reziduu solid al distilării și-l încălzește apoi din nou, întîi încet și apoi din ce în ce mai repede.

Într-o seară, după ce, obosit de încercări, alchimistul stinge lumînările și se pregătește să plece la culcare, observă pe gura retortei o lucire albă. Atingînd cu degetele retorta, el pipăie o substanță cu o consistență de ceară care luminează în întuneric. Epotia alchi-

mistului străbate peste veacuri pînă la noi.

Brandt va arăta principiilor și savanților lumii un fenomen unic. Savanții nu vor accepta însă părerea sa că au în fața lor elixirul; ceea ce nu-i va împiedica să caute metode de preparare a substanței purtătoare de lumină. Și astfel, la patru ani după aceea, se putea citi într-o gazetă din capitala Angliei, unde lucrau Boyle și elevii săi: „Hanchwith, chimist din Londra, aduce la cunoștința tuturor celor interesați că este singurul din Londra care poate prepara fosfor de diferite feluri la prețul de 3 lire sterline uncia”.

Ceea ce știau însă savanții lumii la sfîrșitul veacului al XVII-lea despre fosfor era mult prea puțin pentru a nu da loc la confuzii. Astfel, Cristoph Adolph Baldewein, pe numele latinesc Balduinus, lucrînd în anul 1674 cu o retortă în care a încălzit azotat de calciu pînă la uscare, o scapă din neabăgare de seamă pe dalele de piatră ale laboratorului său. El observă atunci că substanța din gîtul retortei, luminată de soare, luminează la rîndul ei în întuneric. De ajuns pentru a vorbi despre „fosforul” său, fosforul lui Balduin. Orice substanță fosforescentă era, așadar, denumită fosfor, așa cum s-a întîmplat

și în 1768 cu sulfura de calciu, botezată „fosfor Canton“, după numele lui John Canton, care a preparat-o pentru prima oară.

MIGRAȚIA ELEMENTULUI

Să ne închipuim o clipă că niște ochelari fantastici ar face ca fosforul din natură să fie marcat, îngăduindu-ne să-l observăm pretutindeni, să-i numărăm atomii și să-i observăm mișcarea naturală. Iată ce am descoperi: în fiecare chiflă de 50 g am numără 5 heptalioane (milioane de miliarde de miliarde de miliarde) de atomi de fosfor. În scoarța pământului, la 10 000 kg — 12 kg de fosfor; în apa oceanelor, la 100 milioane kg — 5 kg de fosfor. Numărând și în aceste cazuri atomii, am ajunge la un număr relativ mult mai mic decât cel al atomilor din piine.

Cele 5 heptalioane de atomi din chiflă intrați în organismul nostru pătrund prin stomac și intestine în sînge, trec în nervii, creierul, mușchii și oasele noastre. Fiecare celulă a organismului uman are în nucleeele sale atomi de fosfor, prezenți în procesele esențiale ale creșterii, schimburilor energetice, gândirii și transferului de însușiri ereditare.

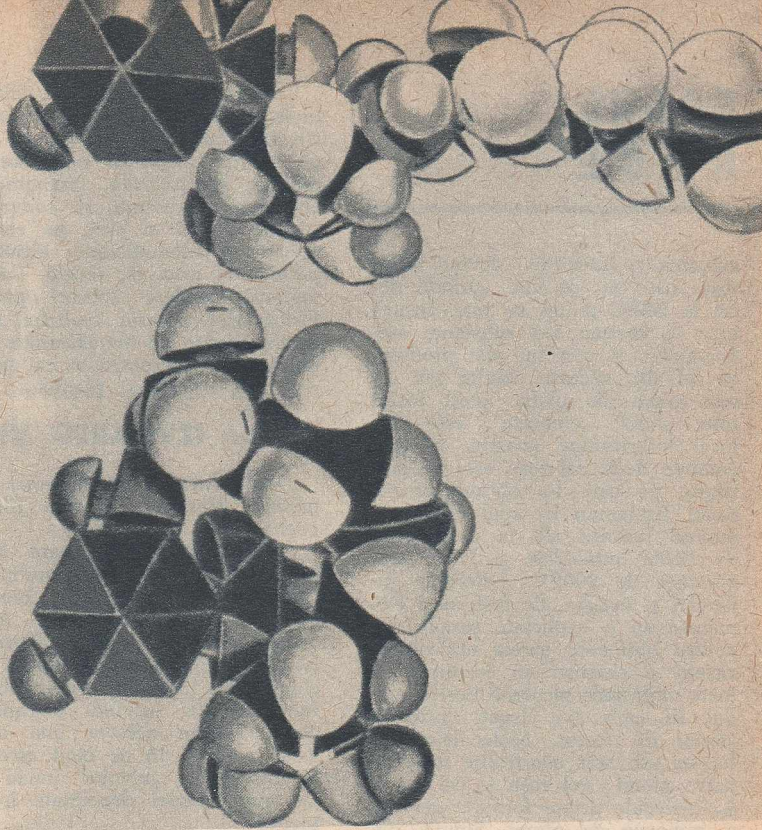
Cu ochelarii noștri fantastici am vedea cum atomii de fosfor din solul agricol, cărați de apă prin intermediul combinațiilor solubile, pătrund în tulpinile plantelor și de acolo în frunze, pentru a se acumula în cele din urmă în semințe.

cu guano, pentru a fi împrăștiat pe ogoare.

Scrutînd mai atent adîncurile pământului am descoperi sursa acestui fosfor care migrează o dată cu apa, în care sînt dizolvate combinațiile sale. L-am regăsi în cristalele verde-deschise de apatit și în turcoazele verzi, l-am regăsi în „minele deschise“ de pe țărmurile Mediteranei, în Maroc și în Tunisia, precum și în Florida ori în Peninsula Kola, ca și în regiunile de dincolo de cercul polar; l-am reîntîlni în materia primă intrată pe poarta Uzinelor de îngrășăminte fosfatice de la Năvodari.

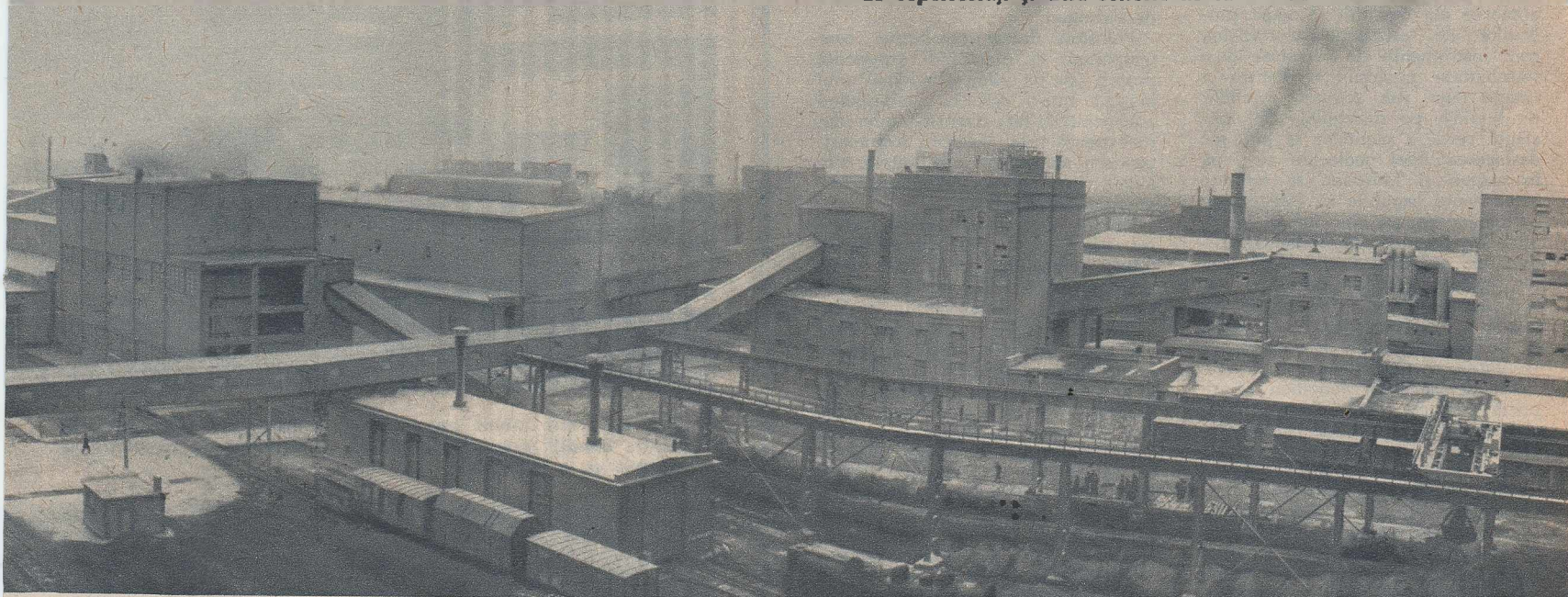
Aceste minereuri, combinații ale fosforului cu oxigenul, calciul și florul, se nasc în magma abisală a pământului, la temperaturi și presiuni ridicate. Elementele se îmbină în construcții echilibrate, ordonate, în forme geometrice, cristaline, apărînd ca niște ace fine, a căror culoare este rezultatul jocului dintre lumină și structură. Aceste cristale sînt practic insolubile, însă microorganismele oceanului găsesc cantități infime de fosfor dizolvate în apă și le asimilează. De aici sînt preluate de animale mai mari și astfel elementul 15 intră în circuitul biologic general. Iată deci o a doua sursă de fosfor natural: resturile scheletelor animale.

Civilizația umană a introdus un element de dezechilibru în migrația fosforului. Cultivînd uriașe întinderi de pământ pentru in și bumbac, sfeclă de zahăr și cereale, omul ră-

Descifrarea structurii moleculei de adenzinotriofosfat (după modelul atomic al lui Courtauld) a constituit o adevărată victorie a biologiei moleculare contemporane. Faimoasa experiență a lui Albert Szent-Györgyi — „învierea“ unui mușchi într-o soluție de ATP — a însemnat apoi un nou pas înainte în descifrarea uneia din cele mai importante probleme ale științei veacului nostru: în ce mod pune energia în funcțiune „mașina vie“.

O cetate industrială în slujba agriculturii României socialiste: Uzina de superfosfați și acid sulfuric de la Năvodari.

Apoi, din tulpinile plantelor și din semințele lor, în carnea, sîngele și laptele animalelor. De aici și din grăunțele de cereale, în corpul omnesc.

Am vedea cum, clipă de clipă, fosforul se acumulează în scheletele peștilor și în uriașele cimitire de animale submarine. O dată cu peștii mincați de lilieci din peșterile insulare ale oceanelor am vedea atomii de fosfor trecînd în trupul acestor lilieci și de acolo, expulzați împreună cu excrementele, în enormele depozite de guano ale Americii de Sud.

Am putea urmări atomii de fosfor călătorind pe vapoarele încărcate

pește solului mai mult fosfor decât se întoarce spre sol, în condiții naturale.

La două sute de ani după descoperirea lui Brandt, Justus Liebig, chimist care și-a început cariera prin experiențe cu o substanță explozibilă (fulminat de argint) — fiind de altfel, de aceea, concediat de patronul farmaciei în care lucra — a descoperit în laboratorul din Giessen, pe care l-a condus ca maestru necontestat al chimiei organice din vremea sa, rolul fosforului în creșterea plantelor. Au trecut mulți ani pînă cînd ideile lui în acest domeniu au fost acceptate și s-a început îngrășarea sis-

tematică a solului agricol cu guano. Apoi s-a trecut la prepararea industrială a îngrășămintelor fosfatice din materiale insolubile. Mineralele măcinate fin, tratate cu acid sulfuric, se prefac în îngrășămînt fosfatic lichid sau granular, regenerîndu-se. Pe această cale se sporesc recoltele de grâu și secară, de in și sfeclă de zahăr.

SEMNE PARTICULARE

Să scoatem elementul 15 din combinațiile sale și să-l examinăm mai îndeaproape.

„Fosforul alb“, o masă albă, solidă, moale, este o otravă puternică,

doza ucigătoare fiind de 0,15 g. El dă acea lumină rece care a împrumutat numele elementului și fenomenului de fosforescență, utilizat multă vreme pentru a face vizibile în întuneric semnele orare ale ceasurilor. Lumina fosforului provine de la combinarea lui înceată cu oxigenul din aer. Fosforul alb se aprinde ușor la 40°C și de aceea a fost folosit la fabricarea primelor chibrituri și — fiind foarte toxic — la... încheierea socotelilor cu viața ale unor dezamăgiți...

Încălzit sau stînd multă vreme la lumină, fosforul alb își schimbă

(Continuare în pag. 16)

FOCUL RECE

culoarea și însușirile : devine fosfor roșu, care nu se mai aprinde decât la 240°C și nu se mai dizolvă ușor în benzen sau substanțe asemănătoare și nici nu mai produce, ca cel alb, necroza oaselor sau arsuri grave ale pielii. Acest fosfor roșu, stabil, „cuminte“, este fosforul chibriturilor noastre. Și mai cuminte decât cel roșu este fosforul negru, pe care l-a obținut americanul Bridgman în anul 1922, supunând fosforul alb la o presiune de 12 000 atmosfere și la o temperatură de 200°C. Diferitele înfățișări și însușiri ale fosforului elementar au o explicație simplă dar pentru obținerea căreia mii de fizicieni și chimiști au examinat cu toate mijloacele secolului nostru modul în care sînt legați între ei atomii de fosfor. Moleculile fosforului alb sînt constituite din cîte patru atomi ; cel roșu și cel negru au molecule uriașe formate din mii și milioane de atomi. Simplă deosebire cantitativă și de așezare, dar suficientă pentru radicale deosebiri calitative.

DEPOZITELE DE ALIMENTE ALE OMENIRII

Acolo, în celulele verzi ale frunzelor, se petrece — între lumină, apă, bioxid de carbon și combinațiile fosforului — unul din cele mai mari „miracole“ ale naturii : sinteza zaharurilor, componente ale substanțelor din care este alcătuită pâinea noastră și sucul fructelor. Acolo se realizează depozitele de alimente ale omenirii. Finețea proceselor de asimilație clorofiliană cere instrumente de cercetare de o sensibilitate neobișnuită. Pentru a urmări cum, sub acțiunea fotonilor de lumină, pe moleculele de substanță verde a plantelor se produce desfacerea unei molecule de apă în oxigen și hidrogen se folosesc instrumente capabile să înregistreze schimbări ce au loc într-o milionime de secundă. Mișcările electronilor pe orbitele atomilor de fosfor, carbon, oxigen, hidrogen, sub acțiunea pachetelor de energie luminoasă, se traduc pînă la urmă în dulceața fructului și puterea revivifiantă a alimentelor.

Pentru ca acest fenomen să se poată produce, solul trebuie să conțină atomi de fosfor, de azot, potasiu, calciu, bor, molibden, zinc, cadmiu, cupru — primele trei din aceste elemente în cantități suficiente de mari. Pentru noi și generațiile care ne urmează solul trebuie să fie mereu realimentat cu fosforul, azotul și potasiul pe care-l consumă plantele pentru a deveni ceea ce sînt : uriașe laboratoare de preparare a alimentelor pentru omenire.

Refacerea continuă și mărirea puterii roditoare a solului sînt prevăzute în directivele partidului, în planurile economice ale patriei noastre. La Năvodari, lîngă mare, la Valea Călugărească, în regiunea Ploiești, la Turnu-Măgurele, pe Dunăre instalații industriale puternice macină fosforite, le tratează cu acizi, extrag acid fosforic, care, la rîndul său, amestecat cu fosforite dă „superfosfații“, îngrășăminte bogate în fosfor solubil și asimilabil. Congresul al IX-lea al P.C.R. a acordat o atenție specială dezvoltării industriei noastre de îngrășăminte și chimizării agriculturii, în general.

Cercetătorii agronomi, chimiști, biologi, din institutele patriei noastre, utilizînd atomi marcați și, printr-aceștia, fosfor-32, detectoare de radiații, spectrografe, cromatografe, cercetează structura și compoziția solului agricol al țării, pe regiuni, raioane și microraiioane, cultivă experimental grîu, in, secară, floarea-soarelui, stabilesc raportul optim de fosfor, azot, potasiu, realizînd astfel tipuri diferite de îngrășăminte combinate, tot mai potrivite cu nevoile reale ale solului și plantelor.

LA IZVOARELE VIEȚII

„Multe lucruri sînt în ceruri și pe pămînt, Horatio, de care filozofii voștri nici n-au visat“.

Aceste cuvinte pe care Hamlet i le adresează prietenului său formează motoul lucrării „Bioenergetica“ a biochimistului Albert Szent-Györgyi, laureat al Premiului Nobel. Autorul își propune să deschidă calea luminării unor probleme fundamentale privind mecanismul vieții. Printre acestea una ocupă locul central : în ce mod este pus în funcțiune „motorul uman“ cu ajutorul energiei depozitate în alimente ?

Se cunosc de zeci de ani structurile moleculare ale vitaminelor și hormonilor, ale fermenților, precum și rolul lor uriaș în menținerea echilibrului vieții. Se știe că în fiecare nucleu al celulelor se găsesc substanțe cu rol esențial în orientarea sintezelor din organism. Aceste substanțe, numite acizi nucleici, poartă în structurile lor diferite, după modul de așezare a grupelor de atomi care le constituie, „semnalele“ însușirilor ereditare, indicația sintezelor biologice normale dar și patologice. Or, se știe că toți acizii nucleici au în constituția lor atomi de fosfor legați între ei prin atomi de hidrogen.

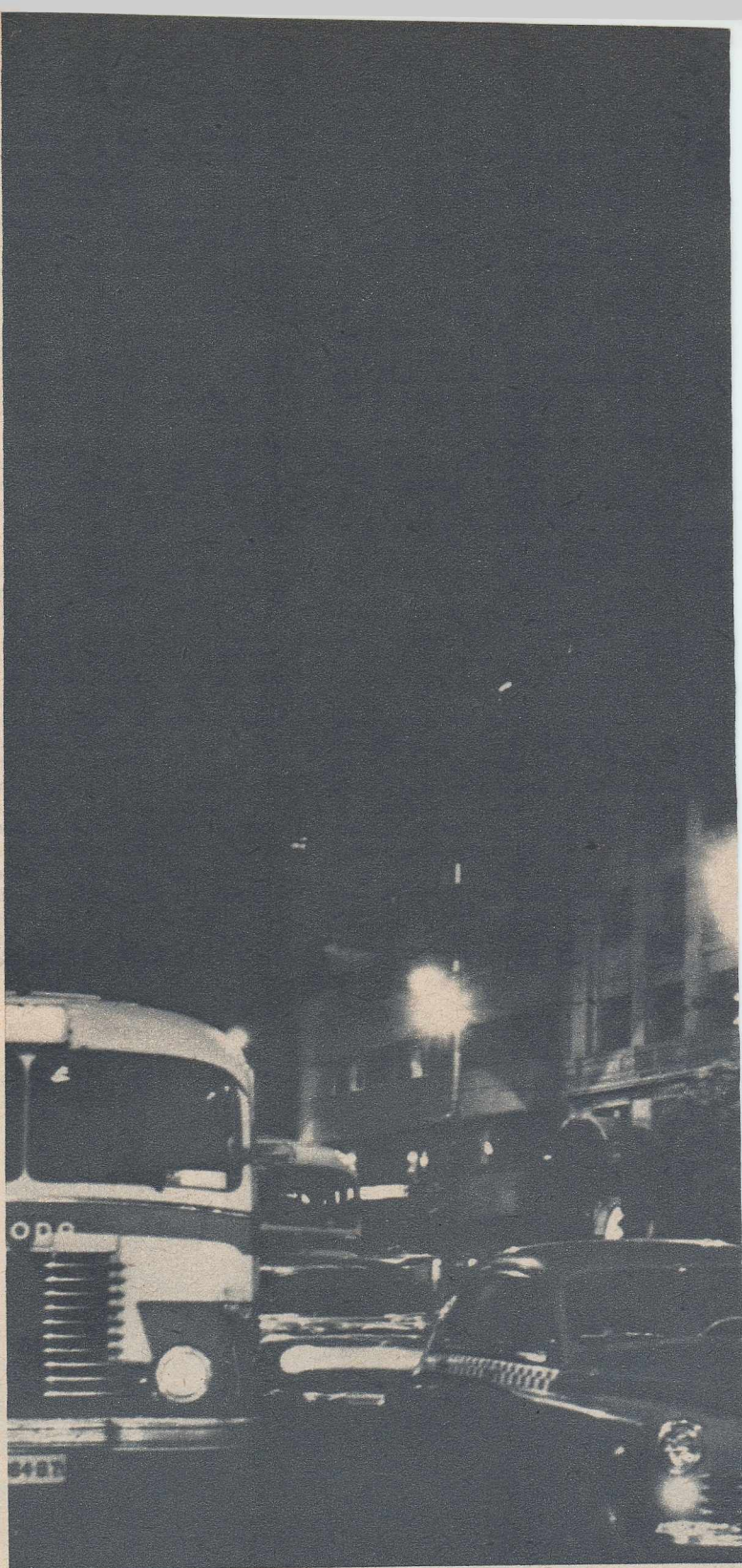
Folosind datele biochimiei contemporane și efectuînd experiențe proprii (ca de pildă „învierea“ unui mușchi într-o soluție cuprinzînd adenozintrifosfat) Szent-Györgyi demonstrează rolul legăturii fosfor-oxigen din moleculele substanțelor biologice în mecanismul transmiterii energiei în organism.

Brandt încerca să prepare elixirul vieții și a dat peste fosfor. Căuta imposibilul și a dat peste acest element real, prezent în fiecare celulă a organismului nostru.

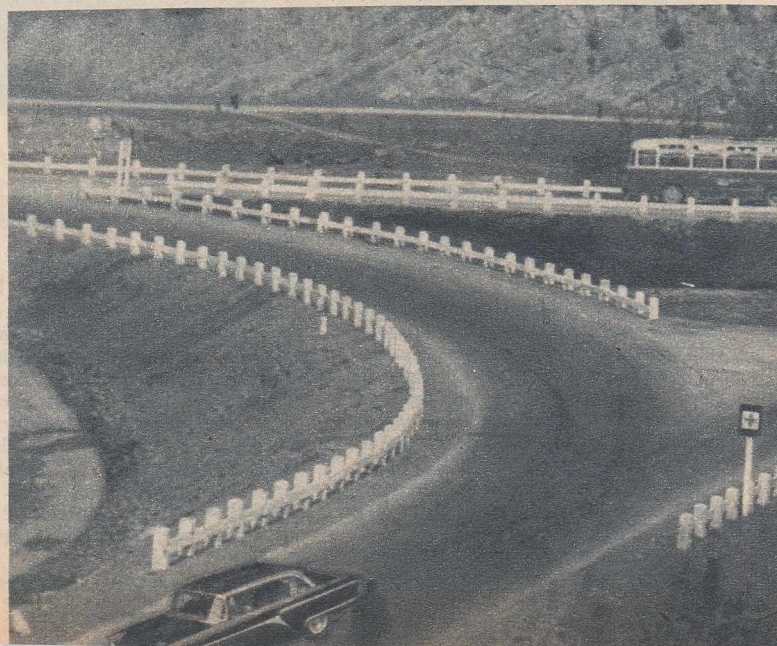
Știința actuală pătrunde încet dar sigur în mecanismele biologice, în structura celulelor, a nucleelor celulare, a moleculelor constituente ale nucleelor. Pe acest drum sinuos, dificil, pasionant, biologia a ajuns pînă la începuturile descifrării codului de transmitere a „mesajului“ sănătății, bolii, eredității. Se caută cu înfrigurare soluția unor probleme fundamentale cum ar fi lichidarea cancerului sau, mai mult, dirijarea eredității. Se realizează sinteze ca aceea a acidului ribonucleic, moleculă „mesager“ în mecanismul transmiterii eredității, reproducută în această toamnă în laboratoarele din Illinois de o echipă de savanți sub conducerea profesorului Spiegelman. Și în această moleculă este prezent fosforul.

Elementul real descoperit de Brandt joacă, așadar, un rol central în fenomenele vieții. Orice singularizare este însă potrivnică științei, care nu recunoaște elixire și pietre filozofale. Fosforul este unul din cele cîteva zeci de elemente care, combinate între ele în miriade de moduri, realizează matricea vieții.

Max SOLOMON
șef de laborator
Institutul de metrologie

▲ Oră de trafic intens pe o arteră principală a Capitalei. În aceste condiții respectarea strictă a normelor de circulație se impune ca o necesitate.

Unele adevăruri DESPRE CIRCULAȚIE

Mama se plimba cu copilul pe trotuar lăsându-l să zburde în voie (e mic, ce să-i faci, are și el drepturile lui!), iar șoferul apăsa pedala acceleratorului cu un fel de nerăbdare nervoasă (trebuia să ajungă repede undeva). În clipa când micuțul, scăpând din strânsoarea mîinii celei ce-l însoțea, a sărit de pe trotuar în mijlocul drumului, omul de la volan trăgea cu coada ochiului la acul kilometrajului (40 sau 45 pe oră). A urmat nenorocirea. Scurt, mai repede ca cineva să poată înțelege ce-a fost. Copilul, grav rănit, a fost transportat în câteva minute la spital. Mama a rămas pe trotuar, uluită și îndurerată. În jurul ei, o mulțime de spectatori s-au transformat ad-hoc în judecători ai accidentului.

Redăm mai jos rezultatul unei sumare anchete întreprinse de noi printre 30 de martori ai întâmplării.

1. Cine credeți că e vinovat?

„Șoferul“ (9 răspunsuri); „Copilul“ (1 răspuns); „Mama“ (10 răspunsuri); „Șoferul și copilul“ (8 răspunsuri); „Șoferul și mama“ (2 răspunsuri).

2. Care din cele două persoane adulte implicate în acest caz avea mai multe posibilități de a evita nenorocirea?

„Șoferul trebuia să meargă mai încet“ (15 răspunsuri); „Copilul nu trebuia lăsat în voia lui“ (15 răspunsuri).

Cam atît. Datele de mai sus conțin câteva aprecierilor, desigur juste, dar totuși parțiale asupra cauzelor accidentului la care ne referim. Constatarea, mai generală, că neatenția celor care circulă pe străzi și pe șosele poate avea consecințe grave este valabilă și pentru acest caz.

Să fie adevărat, oare, faptul că problemei în discuție nu i se acordă totdeauna importanța pe care o merită? Unele fapte par să răspundă negativ. Altele, dimpotrivă. Dar să le dăm cuvîntul.

★

Pentru automobilisti, ideea că trăim într-un secol al vitezei n-ar trebui să aibă cine știe ce credit... Pentru motocicliști, cu atît mai puțin. E adevărat că perfecționările aduse mijloacelor de transport vizează, între altele, și rapiditatea călătoriei, totuși nu trebuie să uităm un alt deziderat important: siguranța ei. Există o limită a stabilității autovehiculului dictată de o viteză-plafon, dincolo de care orice avînt comportă riscuri regretabile. Și totuși se manifestă în jurul nostru multe cazuri de nerespectare a vitezei legale, ale căror urmări pot fi intuite. Lăsînd la o parte aspectul juridic al unor atari abateri, trebuie să subliniem (pentru a căta oară?) consecințele lor sociale: pericolele la care sînt expuși

cei din jur, mașinile, bunurile materiale etc.

Ce-i de făcut cu „îndrăzneții“ care nu vor să se gîndească la cele de mai sus cînd se lasă furați de beția vitezei?

La această întrebare, un număr de 20 persoane, printre care simpli pietoni (5 la număr), cadre de specialitate din autobaze (tot 5), lucrători din serviciul de circulație al miliției (5) și conducători auto (2 pe autocamioane, 3 pe autoturisme) au dat mai multe categorii de răspunsuri din care spicim:

a) *Excesul de viteză îi caracterizează cu precădere pe șoferii cu o experiență îndoielnică și pe cei tineri.* O formă de prevenire ar putea fi deciderarea nivelului educativ al activității în școlile de conducători auto și, în egală măsură, în autobaze;

b) există pe statele de funcțiuni ale oricărei autobaze cîte un salariat căruia îi revine răspunderea de a educa pe șoferi în sensul respectării exemplare a normelor de circulație, de a se ocupa cu tot ce are legătură cu problema siguranței circulației. Aceștia ar trebui să-și perfecționeze stilul de muncă, să țintească spre o maximă eficiență a muncii lor. Pe de altă parte, deși rolul revizorului cu siguranța circulației e dintre cele mai importante, educația conducătorilor auto cade în primul rînd în sarcina și controlul conducătorilor întreprinderilor.

Din păcate, în multe din autobazele I.R.T.A. funcționarul la care se referă rîndurile precedente, pe lângă lipsa de pregătire corespunzătoare, mai este caracterizat și prin aceea că se ocupă de o mulțime de alte lucruri, scopul principal al existenței sale pe statul de funcțiuni fiind trecut pe ultimul plan.

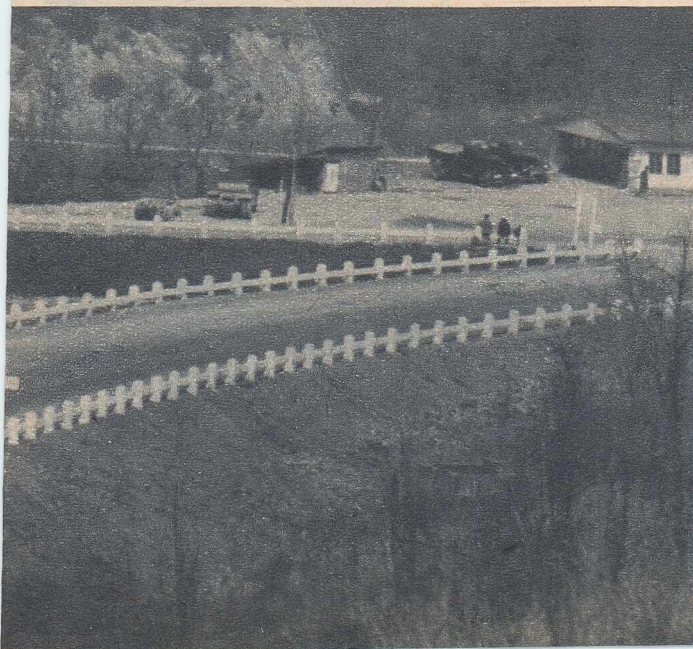
c) organele de miliție trebuie să sancționeze cu și mai multă strîmnicie abaterile de acest fel.

O primă concluzie: în cazul excesului de viteză (ca și, după cum vom vedea, în alte genuri de abateri de la normele de circulație) își spune cuvîntul un factor esențial: *pregătirea mai mult sau mai puțin corespunzătoare a conducătorilor auto.*

Maiorul Nicolae Maxim, șeful serviciului de circulație al Direcției regionale a miliției Maramureș, ne-a spus: Ajutorii de șoferi care vin în autobaze direct din școli sînt de regulă slab pregătiți. Durata școlarizării lor este de șase luni, perioadă de timp în care și-ar putea însuși un minimum de cunoștințe și deprinderi profesionale, dar se vede că nu toți înțeleg gravitatea răspunderii care le revine ulterior. Poate că și cei care-i pregătesc privesc lucrurile superficial din acest

(Continuare în pag. 18)

Amenajările de drumuri, modernizarea șoselelor existente creează posibilități din ce în ce mai bune pentru desfășurarea în condiții optime a circulației rutiere.

DESPRE NIȘTE URECHI

de Eugen FRUNZĂ

— Halal ureche! — chicoti cineva lângă mine, căscind ochii mari.

— Păi dumneata nu vezi că-i receptor? — îl puse la punct altul nu mai puțin uluit.

Intr-adevăr, omul care tocmai trecea pe stradă, livid, stors, cu privirea fixă, avea urechea stângă anapoda, uriașă, monstruoasă. De fapt urechea bună îi dispăruse sub parazitara existență a unui veritabil receptor telefonic. Obiectul îi crescuse în carne, în os, integrându-se ființei sale.

După câteva clipe de gravă descumpănire, am dat să dezleg enigma. L-am ajuns din urmă pe bietul om și l-am acostat.

— Tovarășe, dacă nu te superi, mă interesează cazul dumatiale și...

Nu s-a oprit. Din mers îmi zvirli, cu glasul stins, câteva cifre:

— 2... 3... 8... 8... 9... 0.

Zadarnic m-am ținut scai de dînsul și l-am descusut în fel și chip. Nu făcea decît să repete într-una:

— 2... 3... 8... 8... 9... 0.

În cele din urmă, plictisit de insucces, l-am abandonat. Omul se depărta, se împuțina, se mistuia. Numai urechea, nemaipomenita ureche, adică receptorul rămânea să-mi stăruie în priviri, agățat în văzduh ca un semn de întrebare.

Așadar 2... 3... 8... 8... 9... 0.

Ajunsesem, firește, la ipoteza că e vorba

de un număr de telefon. Sosit acasă, mă și apuc să formez numărul. Răspunde „ocupat“. Mai formez o dată. Răspunde „ocupat“. După o sfert de ceas — ocupat. După o jumătate — ocupat. De patruzeci de ori în următoarele de cinci ori patruzeci de minute — la fel.

Al cui o fi numărul, Doamne? Mă tiranizează cifrele și, ciudat lucru, începe să mă doară urechea. Parcă un obiect rece, nemilos, ar strivi-o și s-ar înșuruba în locul ei cu o perseverență diabolică. Aha, te demași, secătura! Dar cu mine nu-ți merge. N-am să te mai lipesc de ureche, am să te țin frumușel la oarecare distanță.

Deci 23.88.90... Ocupat. De zece ori — ocupat. A suta oară — ocupat. Au trecut vreo cinci ceasuri de cînd mă chinuiesc să dau de adresant. Nădușit și scos din peeni cum rar mi se întâmplă să fiu, înjur de mama focului. Bănuiesc că receptorul a fost scos din furcă pentru ca, dincolo, individul nevăzut să poată arde gazul de pomană.

Și atunci îmi vine o idee salvatoare. Hai să întreb la 03 cine e posesorul numărului 23.88.90.

— Ați inversat întrebarea — mi se răspunde, noi nu avem o evidență pe numere ci pe nume.

— Înțeleg. Atunci cercetați ce e cu 23.88.90. E cumva defect?

— Nu e defect, e perfect.

— Zău?... Ați și verificat?

— Ce să mai verific, tovarășe! Am sute de reclamații pe zi... E „Aragazul“.

— Cum ați spus... arde?...

— Nu-mi arde de glumă!

Parcă mie-mi arde?! Voiam numai să mă asigur pe deplin. În consecință, am apelat la cartea de telefon. Intr-adevăr, numărul ucigaș aparține Centrului de comandă butelii „Aragaz“ al raionului Bălcescu.

Și acum vă întreb pe dumneavoastră, ce-i de făcut? Soluția nu e decît una. Pînă în trei, hai în șapte zile, să se rezolve în sîrșit problema cu telefoanele „Aragazului“, care durează de ani. Dacă nu, atunci cei ce răspund de această problemă dar nu răspund la telefon să fie supuși unei operații chirurgicale. Să li se coasă la loc urechile foarte lungi pe care le-au dosit în buzunare secrete.

UNELE ADEVĂRURI DESPRE CIRCULAȚIE

punct de vedere. În autobazele I.R.T.A., unde sînt trimiși să facă practică, ajutorii sînt dați adesea pe mîinile unor șoferi tineri, cu puțină experiență. Nu li se face pregătirea profesională și educația cuvenită. Sînt lăsați, cum s-ar spune, în voia soartei și ei ajung să creadă că le e de ajuns puținul pe care-l știu. Abia cu prilejul examenului de calificare își dau seama acești tineri că pentru a ajunge conducător auto trebuie să se pregătească în mod serios. Cam tîrzie constatare, dar e mai bine decît de loc.

Ioan But, conducător auto, Autobaza nr. 1 Baia-Mare: Am ieșit pe poarta autobazei. Incerc frîna: e bună. Merg un kilometru, doi. Trebuie să reduc la un moment dat viteza. Apăs pedala: nimic. Desperat, mai apăs o dată. Roțile se blochează. Apoi pornesc. Constat că iar nu mai am cum să opresc.

Red.: Ce vreți să spuneți cu asta?

Ioan But: Că nu te poți juca cu frîna. Sau e, sau nu e frînă! Aici nu încap unități de măsură intermediare. Totuși, uneori ești nevoit să circuli și în asemenea condiții, expunîndu-te la pericole grave.

Red.: Și care sînt cauzele?

Răspund în același fel două sute de șoferi intîlniți pe diverse șosele, șoferi care lucrează la mai multe autobaze din țară (nr. 1 și 2 Baia-Mare, nr. 1 Cluj, nr. 1 măruri Ploiești etc.): lichidul de frînă și garniturile puse la dispoziția autobazelor de către M.T.T.C. sînt necorespunzătoare. (Precizăm că lichidul de frînă este produs de întreprinderea „Vin-alcool“; oare nu ar cădea în sarcina industriei chimice să se ocupe de el?)

Despre ce e vorba? O experiență simplă efectuată de Traian Buxbaum, șofer pe un autobuz TV-7 la Autobaza nr. 1 Baia-Mare, a arătat că o garnitură de frînă pusă într-un borcan plin cu lichidul livrat le M.T.T.C. se umflă și se deformează în câteva zile, aderînd la peretele vasului. Înseamnă că lichidul atacă garniturile. Consecința e ușor de dedus: sistemul de frînă se blochează devenind ineficace sau funcționează neuniform, ceea ce e același lucru. (Cerem scuze cititorilor pentru amănuntele cu caracter tehnic pe care le dăm aici fără a face introducerea cuvenită asupra schemei generale de funcționare a frînei hidraulice; cei care doresc să se informeze au la dispoziție în librării câteva lucrări de specialitate.)

Care este remediul? Șoferii rezolvă situația fiecare cum poate. Se imaginează combinații de lichide dintre cele mai bizare, în care intră alcool, apă, glicerină, spumă de detergenți etc.,

în timp ce lichidul primit de autobaze rămîne nefolosit în magazii (oamenii vor să evite riscurile, și pe bună dreptate). Un remediu definitiv însă nu poate fi indicat decît de organele competente. Cînd îl vom cunoaște?

În ce privește stabilitatea direcției unor autovehicule, vom porni de la două accidente înregistrate cu câteva luni în urmă în regiunea Maramureș. Aceste accidente, ambele cu urmări grave, s-au datorat, după cum au stabilit organele de anchetă, defectării sistemului de direcție. Mașinile purtau marca SR-131. Să intrăm în amănunte.

Sînt cunoscute tuturor succesele constructorilor de autocamioane de la Brașov. Uzinele „Steagul roșu“ din această localitate au produs în ultimii ani noi tipuri de mașini, cu caracteristici tehnice și funcționale din cele mai bune. Dar la unele autocamioane ceva mai vechi s-au neglijat însă niște „mărunțșuri“, din păcate nu lipsite de importanță pentru siguranța călătoriei. Unul dintre acestea: flanșa de la capătul de axă al volanului la autocamion. E vorba de un disc de cauciuc prin care se transmit elastic vibrațiile și comenzile la roțile din față. Acest disc de cauciuc se rupe destul de repede, fiind confecționat dintr-un material necorespunzător, iar consecința e următoarea: șoferul rămîne cu volanul în mîină, în timp ce roțile se îndreaptă încotro vor. Accidentul e iminent. Din ultimele informații pe care le deținem rezultă că s-au luat unele măsuri pentru îmbunătățirea situației. Uzinele „Steagul roșu“ livrează de la o vreme mașini cu un bun sistem de direcție.

Dar autobazele au cu ce să schimbe flanșele vechi, li s-a asigurat stocul necesar?

Ion Lupșă, mecanic auto, Autobaza nr. 1 Baia-Mare: Le confecționăm meșteșugărește, din ce avem. Numai sisteme de frînă și de direcție reparăm zilnic. E multă pierdere de timp cu acestea, sîntem nevoiți să lăsăm pe planul doi alte reparații importante.

★

Nu spunem o noutate afirmînd că și în materie de circulație consecințele negative sînt remediabile dacă se urmărește permanent înlăturarea cauzelor ce le produc. O amplă acțiune, desfășurată pe multe planuri, urmărește realizarea acestui deziderat. Să amintim numai eforturile care se fac pentru îmbunătățirea condițiilor de circulație pe drumuri publice, pentru modernizarea parcului auto, pentru înzestrarea cu indicatoare rutiere a tuturor căilor de transport, pentru ridicarea gradului de pregătire a conducătorilor auto.

Ce mai e de făcut în aceste direcții? Într-un număr viitor vom relua discuția, căutînd să punem în lumină și alte probleme ridicate de circulația rutieră.

Bazil DUNĂREANU
și Nicolae RADULESCU

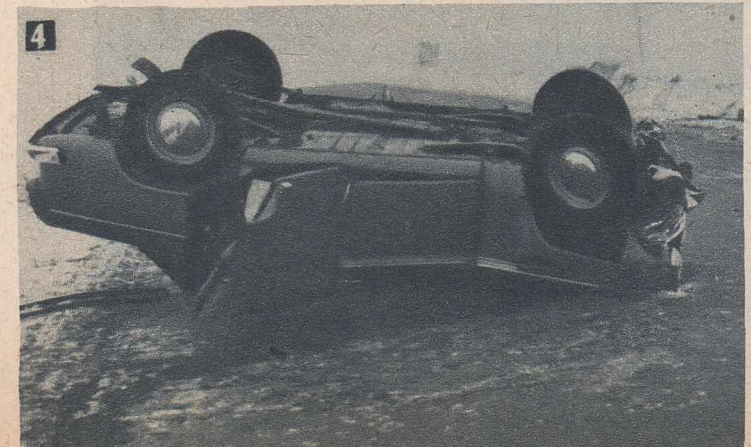

1 Staționarea „pe stînga“ e interzisă. Chiar și atunci cînd conducătorul auto dorește să aștepte într-un loc mai umbrît.

2 O bicicletă, niște porumb și... în orice clipă un accident posibil.

3 Coloana oprită la barieră rămîne în dreapta, potrivit legii. Dar grăbiții o iau înainte. Ei încercă apoi scurgerea coloanei din față și pot crea accidente.

4 Cu roțile spre cer sau tristă poveste fără cuvinte.

dialog cu cititorii

„Aș dori să știu cum se efectuează săparea sondelor prin foraj dirijat și care-i scopul acestei operații?”

Redu STOLERU, sondor, com. Poduri, rn. Moinești

Răspunde ing. COSTEL MOISE, șeful serviciului foraj din Direcția generală foraj-extracție, Ministerul Petrolului.

Scopul forajului dirijat constă în atingerea la adâncime a unui punct ce se află într-o anumită direcție și o anumită distanță față de gura sondei. A săpa deci direcțional (dirijat) o sondă înseamnă a conduce în așa fel forajul încât, păstrând o anumită direcție și anumite înclinări ce merg crescând, să se atingă zăcămintul în punctul dorit.

Forajul dirijat se aplică în următoarele cazuri: în primul rând atunci când săparea sondelor verticale într-un teren diferit este imposibilă sau prea scumpă, întrucât obiectivul se găsește sub fundul mării, sub un loc mlăștinos, sub un munte, într-un loc cu clădiri importante sau monumente istorice etc. Apoi, în zăcăminte care prezintă accidente tectonice (falii, alunecări de teren, fisuri etc.). Se mai aplică în situația în care se face forarea mai multor sonde printr-o singură gură, pentru economie de timp și materiale, ca și în scopul explorării sau exploatarea simultane a mai multor orizonturi. De asemenea, când sonda se sapă la un zăcămint de contact ce se află sub un dom de sare, în vederea evitării interceptării acestuia; când o sondă are debit mic și se sapă din nou pentru a atinge partea mai productivă a stratului; la forarea unei sonde de salvare în vederea stingerii incendiilor sau închiderii erupțiilor libere de la alte sonde.

Metodele folosite pentru dirijare sînt determinate de factorii geologici, ca și de condițiile concrete care intervin la fiecare sondă în parte. În funcție de aceste considerente proiecția verticală a găurii poate apărea sub forma unei curbe line sau a unei drepte înclinate care începe de sub coloana de ancoraj și se termină în punctul dorit.

Execuția forajului dirijat a devenit posibilă numai în urma perfecționării aparatelor pentru măsurarea devierii, care dau cu precizie înclinarea și orientarea înclinării într-o succesiune de puncte din gaura sondei.

La noi în țară s-au forat cîteva asemenea sonde la Moinești. Dispozitivele utilizate pentru dirijarea sondei diferă după cum se forează, cu masa sau cu turbina. În primul caz se folosesc aproape în exclusivitate penele de deviere, fixe sau amovibile, și într-o măsură cu mult mai mică articulația universală sau sapele de construcție specială. Pentru devierea găurii cu turbina se utilizează o prăjină strîmbă, avînd un unghi care variază de la 1,5°-6° sau o reducere masivă strîmbă. Orientarea dispozitivului se face de cele mai multe ori prin utilizarea unor reducții nemagnetice și introducerea pe prăjini a unui inclinometru care indică prin fotografiere înclinarea și direcția găurii sondei. Datorită eficienței sale, metoda deviației orientate cu turbina a căpătat o extindere din ce în ce mai mare, tinzînd să înlocuiască în totalitate celelalte metode.

„La noi în țară au apărut de scurtă vreme niște flori foarte frumoase care seamănă perfect cu violetele. Aș vrea să știu ce specie este aceasta, cum se cultivă și cum se întreține?”

Lilica BUNESCU, Otopeni

Răspunde ANDREEA DĂNESCU, cercetător științific la Grădina botanică din București.

Florile despre care vorbiți poartă numele de violete de Africa, ele fiind originare din Africa orientală. Numele științific este *Saintpaulia ionantha* și face parte din familia Gesneriaceae.

Frunzele ușor cărnoase ale acestei plante sînt acoperite cu peri care îi dau un aspect catifelat; ele sînt foarte sensibile la udarea cu apă.

Planta înflorește aproape în tot timpul anului. Florile ei, foarte numeroase, sînt, spre deosebire de violetele comune, neparfumate. Ele sînt însă foarte căutate pentru ornarea apartamentelor.

Planta este sensibilă la curenții de aer; de aceea ea cere un mediu cald și bine luminat, dar fără lumină directă.

Interesant este faptul că violeta de Africa se înmulțește prin butași de frunze. Pentru aceasta se detașează o frunză împreună cu petiolul și se pune într-un vas cu apă. Menținută la cald ea prinde rădăcini și, după o vreme, o mică rozetă de frunze va apărea la baza ei. De asemeni se pot face butași din frunze la care petiolul se taie, iar frunza se introduce cu baza în nisip menținut permanent umed, cam la adîncimea de 1-2 cm. Înradăcinarea are loc în circa două luni. După apariția a trei-patru frunze, se poate planta într-un amestec de pămînt de frunze (obținut prin macerarea frunzelor căzute toamna) și nisip. Cînd plantele sînt suficient dezvoltate se vor transplanta într-un amestec de pămînt de frunze cu puțin pămînt de pădure, la care se adaugă cîteva bucățele de cărbune de lemn.

Peste șase-șapte luni putem avea o plantă cu o rozetă de frunze bine dezvoltată, de la care începe înflorirea.

Horticultorii noștri au obținut numeroase varietăți de violete de Africa, cu flori învoalte de culoare violetă, roz și albă.

„Cine au fost «cei șapte înțelepți» ai antichității?”

Romiro MARINESCU, București

Răspunde prof. G. POTRA, doctor în științe istorice.

Deși tradiția a păstrat amintirea a „șapte înțelepți” ai Greciei antice, trebuie precizat dintru început că încă din antichitate au existat controverse în privința numărului și persoanelor incluse în această categorie.

Învățătură grec Diogene Laerțiu (sec. III e.n.) în lucrarea sa „Despre viețile și doctrinele filozofilor” — important izvor pentru studierea filozofiei antice grecești — citează în acest sens părerile lui Maiandrios, Platon, Ephoros, Dicaiarhos, Hippobotos, Hermip, iar adunarea numelor indicate în listele alcătuite de acești autori ridică numărul celor „șapte înțelepți” la aproximativ 40. Ceea ce trebuie remarcat însă e faptul că unele nume revin în mai toate din aceste liste (Thales, Solon). Exprimînd, se pare, opinia cea mai răspîndită în rîndul înaintașilor și contemporanilor săi, Diogene Laerțiu indică, ca făcînd parte din categoria celor „șapte înțelepți”, pe: Thales, Solon, Periandru, Cleobul, Chilon, Bias și Pittacos, adăugîndu-le o serie de alte personalități, desigur remarcabile, ca: Anacharsis Scitul, Myson din Chene, Ferekyde din Syros, Epimenide din Creta și tiranul Pisistrate.

Thales (aprox. 640-547 i.e.n.) este considerat întemeietorul materialismului din Grecia antică. Explicînd fenomenele naturii pe baza unui principiu material unic, apreciază că acesta

CE ESTE FORAJUL DIRIJAT?

ar fi apa. A contribuit mult la dezvoltarea cunoștințelor matematice, astronomice, meteorologice și fizice ale antichității. Solon (aprox. 640-558 i.e.n.), mare legislator atenian. Tinețea îi este marcată de numeroase călătorii în care preocupările strict comerciale se îmbinău cu cele pentru lărgirea cunoștințelor sale. În anii 594-593 i.e.n., în timpul unor tulburări, a fost revestit cu puteri dictatoriale. În această calitate realizează importante reforme cu caracter economic-social.

Periandru, tiran al Corintului, mort în 585 i.e.n., a fost unul dintre primii oameni de stat care au căutat să dea viață ideii realizării unui canal prin istmul corintic.

Cleobul, cugetător, originar din Lindos, a trăit în sec. VI i.e.n. Diogene Laerțiu afirmă despre Cleobul că posedă vaste cunoștințe de filozofie egipteană.

Chilon (sec. VI i.e.n.), efor spartan, cunoscut printre altele prin desăvîrșirea constituției aristocratice a Spartei, multe din prevederile acesteia punîndu-se însă pe seama legislatorului Lycurg. A scris elegii și cugetări memorabile prin profunzimea și frumusețea lor: „Ce e greu? Să păstrezi o taină, să înțelegi bine timpul liber și să poți îndura o nedreptate”.

Bias (sec. VI i.e.n.), cugetător și orator vestit, originar din Priene. Lui îi aparține maxima: „Tot ce am port cu mine”, rostită de el pe cînd părăsea orașul Priene, alături de ceilalți concetățeni înspăimîntați de atacurile persilor. Maxima semnifică disprețul pentru avere și face, concomitent, elogiu rațiunii și înțelepciunii, permanente ale existenței umane.

Pittacos (aprox. 650-569 i.e.n.), om politic, militar, filozof și poet, originar din Mytilene. A compus elegii și o lucrare în proză „Despre legi”.

Oameni de stat mai mult decît filozofi, cei „șapte înțelepți” rămîn figuri reprezentative pentru o anumită perioadă a istoriei Greciei antice, cugetările și rezultatele meditațiilor lor sintetizînd o bogată experiență de viață.

CEVA DESPRE DISCURII

Un cititor din Bocșa — tov. Vladimir Pandelescu — ne trimite rîndurile de mai jos:

„Vă scriu în legătură cu rubrica Memento, capitolul «discurii». În toate numerele se fac prezentări ale discurilor de muzică ușoară și populară nou apărute. Tăcere deplină însă asupra celor care cuprind muzică de operă, simfonică, de cameră.

Sînt cu totul de acord că muzica ușoară este mult solicitată, dar revista nu are scopul de a prezenta numai discurile unei asemenea muzici. Apoi, la noi în țară sînt foarte mulți amatori de muzică grea și casa noastră de discuri, cu concursul unor valoroși interpreți, a pus la îndemînă imprimări excelente. Nu credeți că ar fi normal să-și găsească un locșor și asemenea discuri?”

Poate că nu am dreptate, dar...

În rest, despre revistă numai lucruri bune.”

N.R. Cititorul nostru are desigur dreptate. Din păcate casa de discuri „Electrecord” nu ne prea dă posibilitatea de a semnală, așa cum ar fi de dorit, discurile ce cuprind muzică simfonică, de cameră, operă etc. — și aceasta pentru simplul motiv că nu le produce în măsura în care ar fi necesar.

VIOLETA DE AFRICA

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundă: Ioan Petre, contabil, Călărași, str. Grivița 240: teme diverse, ilustrate; Gh. Smaranda, Fabrica de mobile Sălătruc, com. Dărmănești, rn. Moinești: ilustrate; Mihai Croitoru, student, 21 ani, Iași, Căminul Copou, bloc A, camera 54: muzică, literatură, ilustrate; Elena Neț și Aurora Zmolea, eleve, 17 ani, Sînnicolaul Mare, str. Petru Maior 1-3: cinema, ilustrate; Mioara Dulgheru, elevă, Buzău, str. Păcii 22: muzică ușoară, ilustrate; Cadir Sebaidim, funcționar, Babadag, str. Plavăț 2: ilustrate; Doina Burcea, elevă, Buzău, str. Ostrovului 7 bis, bloc A, sc. B, ap. 14: ilustrate; Luiza Artunjan, elevă, Constanța, str. Străjerului 10 bis: ilustrate; T. Andrei Constantin, 22 ani, Tîrgoviște, cartierul Valea Voievozilor, str. Ing. Bruneanu 235: ilustrate; Marina Cercel, învățătoare, 20 ani, com. Țineta, rn. Cîmpina: literatură, cinema, muzică; Nicolae Lupșa, tehnician chimist, Orașul Cheorghie Cheorghiu-Dej, str. Cășinului 4, ap. 19, sc. II, et. III: teme diverse, ilustrate; Maria Vușat, oficianță, Huși, str. Corni II: cinema, ilustrate; Nicolae Tampa, controlor tehnic, Brașov, bd. Șteagul roșu 2, sc. B, ap. 1: teme diverse; Margareta Man, Sibiu, str. 13 Decembrie 22: etichete chibrituri; Ion Bădiță, maestru electrician, Craiova, Calea Lenin, bl. 15, et. 7, ap. 25: teme diverse, ilustrate; Lica Codin, controlor tehnic, 23 ani, București, str. Dăieni 20, rn. Grivița roșie: muzică, ilustrate; Dumitru Pascu, asistent medical Secția cercetări Medeea, Orașul Dr. Petru Groza, rn. Beiuș: teme diverse, ilustrate; Avram Constantin, frezor, Reșița (Orașul nou), bl. 3, ap. 7: teme diverse.

POȘTA NOASTRĂ

E. GIRLEȘTEANU, CRAIOVA. Desigur că dacă îndepliniți condițiile cerute de dispozițiile în vigoare (citiiți răspunsul dat unui cititor din Tg. Jiu, la „Poșta noastră” nr. 38 din 18 septembrie a.c.), veți putea urma și dv. cursurile fără frecvență la Facultatea de filologie a noii Universități din Craiova.

ADRIAN ZAMOLO, TR. SEVERIN. În timpul Festivalului de muzică ușoară de la Mamaia, Gică Petrescu se afla în tumele la Paris cu ansamblul Teatrului „Constantin Tănase” ce ne-a reprezentat cu atîta succes pe scena teatrului „Olympia” din capitala Franței. Și cum nimeni nu poate fi în două locuri în același timp... ați cîștigat, oarecum, în disputa cu colegul dv.

VIVIANA NECULĂIEȘ, SIBIU. Vă mulțumim mult pentru aprecierile călduroase făcute „pe toată linia” — cum vă exprimăm chiar dv. — la adresa revistei noastre. Totuși, vom continua să nu publicăm adresele vedetelor de cinema și de muzică ușoară de peste hotare. Cui să vă adresăm pentru aceste adrese? Vă mărturisim că nu cunoaștem nici o publicație dispusă să-și consume spațiul cu asemenea răspunsuri. În ce privește adresa dv. — cînd vă va veni rîndul.

ALEX. RĂDUCANU, TG. FRUMOS. Am venit în întîmpinarea dorinței dv. publicînd articole despre creația unor artiști de cinema și chiar portrete în culori pe copertele noastre. Nu demult au apărut, în acest cadru, Sophia Loren, apoi Jean Marais. Recent au apărut două pagini despre Marilyn Monroe. În numărul de față publicăm o copertă și un articol despre Marina Vlady. Altele vor urma. În ce privește părerea dv. că unii își dau adresa la rubrica „Cititorii către cititori” fie pentru a-și vedea numele tipărit în revistă, fie pentru a realiza fără cheltuieli o colecție de ilustrate — și noi credem, ca și dv., că „mai sînt și din ăștia”. Din păcate însă nu putem ști care dintre cititorii noștri vor, într-adevăr, să corespundă și care urmăresc doar scopuri de felul celor pe care le amintim.

V. SILVIAN

Handbalul feminin în actualitate

Nicolae Nedef

Specialiștii, ca și spectatorii, prezenți în sala „Floreasca” la ultima verificare pe teren propriu a reprezentativei noastre feminine de handbal au putut constata evoluția ascendentă a echipei, acum, în preajma turneului final al Campionatului mondial feminin de handbal în șapte ce va avea loc în R.F. Germană, în prima decadă a lunii noiembrie.

Despre valoarea și forma echipei care va trebui să apere titlul suprem deținut din 1962 de echipa țării noastre, în condițiile creșterii calitative a handbalului mondial, am solicitat părerea unor specialiști :

NICOLAE NEDEF — antrenor federal: Actuala ediție va fi, fără îndoială, foarte echilibrată. Să ne gândim doar că printre protagoniste se vor afla, pe lângă echipa noastră, campioană mondială, echipa daneză, finalistă a ultimei ediții, echipa cehoslovacă, fostă campioană mondială, echipele Iugoslaviei și U.R.S.S., care au crescut valoric în ultimii ani, ca și cea a Ungariei, revelația preliminarilor prin victoria asupra rutinatei formații a R.D. Germane. Este foarte adevărat că nici nu cunoaștem concret care este potențialul actual al formațiilor germane și daneze. De aceea cred că este necesar un contact permanent prin meciuri internaționale cu diverse echipe. Un calendar internațional bogat nu trebuie alcătuit numai în preajma campionatelor mondiale, pentru că handbalul feminin a evoluat mult.

CONSTANTIN POPESCU — antrenor al echipei naționale: Echipa merge uneori mai bine la antrenamente decât în meciuri. La starea de inhibiție a echipei cred că contribuie și faptul că, având puține confruntări internaționale, jucătoarele trag de rezultat. Uneori echipa mai are și perioade de cădere în cursul jocului. Se poate totuși constata că și actualul lot reprezentativ, deși mult întinerit, păstrează caracteristicile principale ale vechii echipe: viteză și bună mînuire a mingii. Sintem handcapați totuși în ceea ce privește forța de șut. Ne străduim însă să compensăm această carență printr-o rapidă circulație a mingii (contraatacuri surprinzătoare) și îmbunătățirea jocului extremelor. Cred că evoluția promițătoare a Rodicăi Floroianu este edificatoare în acest sens. Dintre noile jucătoare, aceasta s-a integrat cel mai bine jocului echipei. În ceea ce privește meciurile din seria noastră (Polonia, Cehoslovacia și Ungaria), cu primele două am avut deja confruntări în acest sezon. Cred că meciul cu echipa Ungariei va fi cel mai dificil. De notat o coincidență: primul meci în această ediție, ca și în cea precedentă, îl vom susține cu jucătoarele poloneze !

IRINA HECTOR — căpitan al echipei naționale: Participând și la această ediție a „mondialelor”, sărbătoresc în acest an 10 ani ca titulară a naționalei noastre. Mă

bucur că alături de mine și de celelalte jucătoare mai vechi sînt acum în lot și elemente tinere. De pildă, Anca Lucreția, colega mea de „poartă”, o jucătoare cu mult talent și curaj.

Cred totuși că împospătarea lotului n-a dat încă rezultatele scontate pentru că în ultimii trei ani echipa a fost des schimbată, omogenizarea avînd de suferit din această cauză. Echipele U.R.S.S. și Iugoslaviei, de exemplu, au multe jucătoare tinere, rodate însă împreună. De aceea valoarea lor actuală este superioară trecutei ediții. Echipa noastră are totuși mari posibilități datorită vitezei, tehnicii și abnegației — o ambiție sănătoasă de a învinge.

ANA BOTAN — jucătoare în echipa națională: Ne străduim, dar cred că în preajma „mondialelor” din '962 aveam o echipă mai omogenă. Știu că regretele în acest caz nu folosesc, dar îmi amintesc de clasa Mariei Constantinescu, de cea a Ilenei Ștefănescu. Și printre cele tinere sînt multe jucătoare talentate, dar nu dau tot ce știu, tot ce pot. Iată de pildă pe Nemetz, care cu ani în urmă promitea să devină un centru deosebit de valoros; acum s-a plafonat, complăcîndu-se în situația de rezervă. Lui Schramko, o tinără cu certe calități, îi lipsește „tupeul” pe semicerc, plonjonul decisiv, urmat de gol.

Dacă trecem „hopul” din serie (după mine cel mai dificil) și ne

calificăm mai departe, vom mai sta de vorbă.

ANCA LUCREȚIA — jucătoare în lot: Cine muncește bine nu se poate să nu aibă și rezultate. Iar noi muncim mult și cred că și cu folos. Eu am învățat multe din experiența Irinei și mă voi strădui să nu dezminț fama portarilor de handbal români.

RODICA FLOROIANU — jucătoare în echipa națională: De curînd am fost promovată în lotul reprezentativ. Cred că nouă, tinerelor jucătoare, și mă refer aci la mine, la Schramko, la Lidia Dumitru, la Frantz, ne trebuie mai mult curaj în acțiunile ce le întreprindem. Sau, mai bine zis, un adevărat spirit de răspundere pentru evoluția întregii echipe.

IOANA DUMITRU — arbitru (singura femeie arbitru de categoria I; anul trecut a arbitrat în Iugoslavia finala campionatului masculin): Teoretic vorbind, avem șanse. Practic?... Avem valoare (aci mă refer și la tinere) și forță de luptă. Deci, să sperăm !

★

Am constatat aci cîteva opinii exprimate în preajma campionatului mondial. Opinii lucide. Și să sperăm că din ele vor rezulta pe teren, în meciurile marii confruntări a handbalului feminin, soluțiile decisive pentru victorie. Pentru că fetele noastre au de apărut laurii celor mai bune handbaliste din lume.

P. SLĂVESCU

VARIETĂȚI SPORTIVE

TEST LA CIUDAD DE MEXICO

Săptămîna sportivă olimpică de la Ciudad de Mexico a constituit mai curînd un prim test științific decît o confruntare a valorilor sportive. Nu-i de mirare deci că în delegațiile participante numărul medicilor și cercetătorilor a fost precumpănitor.

Rezultatele concursurilor nu sînt concludente. Într-adevăr, timpurile realizate la probele atletice de fond au fost slabe, dar relatările de presă adaugă că „starea pistei era necorespunzătoare”. După cursa de 5 000 m, cîștigătorul Mahomed Gammoudi (Tunisia) a declarat că se simte foarte obosit (ceea ce se poate pune mai curînd în legătură cu faptul că în ziua precedentă cîștigase și cursa de 10 000 m). După aceeași cursă, australianul Ron Clarke a spus că resimte o oboseală normală și a

încheiat proba fără vreun efort deosebit...

Bătălia științifică rămîne așadar deschisă.

Fără îndoială altitudinea viitorului oraș-gazdă al Jocurilor Olimpice din 1968, Ciudad de Mexico, pune grele probleme de acclimatizare din pricina rarefierii oxigenului. Recent, atletul japonez Osamo Shimizu a făcut pe stadionul Zacatemco din Mexico o probă de acomodare și în același timp un test științific. El a alergat într-o cursă de semifond, purtînd o mască conectată la un sac cu aer pentru a se putea măsura consumul de oxigen la atleții neobișnuți cu altitudinea de peste 2 000 m.

De asemenea, o specială suedeză, medic sportiv din Stockholm, și-a instalat la Ciudad de Mexico un mic laborator de cercetări pentru a studia la fața locului comportarea sportivilor la altitudinea și efectele acclimatizării.

UN NOU GEN DE „SCHI PE APĂ”

Nu. E doar o glumă pe care campioana de schi pe apă Barbara Clark din Cypress Gardens (Florida) și-a permis-o cu concursul unor prieteni și admiratori devotați. Într-adevăr, Jack Osborn și Ken White s-au arătat dispuși să i se aștearnă în mod efectiv la picioare, slujindu-i drept schiuri vii.

BICICLETA CONTRA AUTOMOBIL

Despre cunoscutul ciclist francez Jacques Anquetil s-a scris în ultima vreme extrem de mult. Numeroase zăre i-au consacrat pagini întregi în care încercau să explice performanțele sale și, mai ales, ceea ce ele nunesc „fenomenul Anquetil”. Într-adevăr, performanțele realizate de acesta nu au mai fost atinse de nici

un alt ciclist din lume: cinci tururi ale Franței cîștigate, două tururi ale Italiei și, recent, cursa Premiul Națiunilor.

Ultima dintre aceste curse a demonstrat că Anquetil nu este numai un rutier de mare clasă ci și un vitezist redutabil. Media sa orară pe cei 75 km, cit a măsurat parcursul, a fost de 47,669 km pe oră. Or, această performanță este superioară recordului lumii al orei fără antrenament mecanic, deținut de la 23 septembrie 1958 de către Roger Riviere cu 47,347 km pe oră.

Pentru cele două recorduri există o explicație tehnică acceptată de toți specialiștii: Riviere și-a montat la bicicletă o coroană cu 53 de dinți și un pinion cu 15 dinți. Acest lucru i-a permis ca la fiecare „călcătură” să avanseze cu 7,48 m. În cursa Premiul Națiunilor bicicleta lui Anquetil a fost prevăzută cu o coroană avînd 54 de dinți și un pinion cu 13 dinți, ceea ce i-a îngăduit acestuia să înainteze cu 8,87 m la fiecare călcătură. Dar un asemenea „pas” la o astfel de bicicletă constituie în sine o performanță deosebită, Anquetil fiind, din acest punct de vedere, singurul ciclist din lume care poate să reziste unui pedalaș atît de dur.

Performanța sa din cursa Premiul Națiunilor este greu de realizat chiar de un

scuter sau de o motocicletă. Pentru a aprecia adevărata valoare a recordului lui Anquetil, revista „L'Express” a procedat la o experiență interesantă.

A doua zi după startul din cursa Premiul Națiunilor, dat din localitatea Auffargis, un Citroën 2 CV, avînd la bord doi oameni (șoferul și un cronometror) a plecat din aceeași localitate, urmînd traseul străbătut de cicliști. După primii 5 km parcurși fără a depăși viteza de 50 km pe oră, mașina avea 1^m 49^s întîrziere față de timpul realizat de Anquetil în ajun pe aceeași distanță. Cei 5 km următori au fost parcurși fără a se depăși viteza de 55 km pe oră: din nou un timp mai bun pentru ciclist.

Mașina a accelerat viteza la 60 km pe oră, sosind la kilometrul 25 (Rochefort-en-Yvelines) în 30^m 55^s. Anquetil trecuse pe aici în ajun în 30^m 43^s (media orară 48,833 km).

Experiența a continuat, mașina alergînd cu 60 km pe oră. La kilometrul 40 ea reușise să ia un ușor avans. Cei 5 km următori au fost străbătuți fără a depăși viteza de 55 km pe oră; următorii 5 km — cu 50 km pe oră. La kilometrul 50 (Chateaufort) mașina realizase 1^m 40^m 50^s. Lui Anquetil îi trebuiseră cu 25 de secunde mai mult.

Dar porțiunea de la km 25 la km 50 a fost pentru Anquetil cea mai grea de parcurs. Ea corespunde cu punctul critic la 4 000 m al alergătorului pe distanța de 5 000 m.

Pină în acest moment experiența a dovedit că pe un drum complet degajat a fost necesar să se ruleze cu o viteză de 55-60 km pe oră pentru a se putea realiza viteza cu care a pedalat Anquetil.

Care va fi însă situația dacă mașina va merge cu maximum de viteză? Plecînd de la Chateaufort (kilometrul 50) cu viteza maximă posibilă, mașina a ajuns la Parc-des-Princes în 24^m 45^s. Pe parcurs ea nu a întîlnit în cale decît un singur automobil (la Boulogne), nu a fost oprită de nici un semnal roșu, iar cealaltă care indica kilometrajul nu a coborît niciodată sub 55 km pe oră. Pe multe porțiuni ale parcursului ei a indicat chiar o viteză de 85-90 km la oră.

Timpul lui Anquetil pe același parcurs a fost de 29^m 07^s adică o viteză medie de 52,089 km la oră !

Pe aceeași distanță, dacă traficul ar fi fost normal (încrucșări cu alte vehicule, bariere de cale ferată, stopuri etc.) mașina nu ar fi putut ține pasul cu ciclistul.

Acesta este cel mai mare omagiu care poate fi adus lui Jacques Anquetil.

Constantin Popescu

Irina Hector

Ana Bojan

Anca Lucreția

Rodica Floroianu

Ioana Dumitru

ÎN 56 DE MINUTE

Mai accesibil ca sportul aviatic dar oferind aceeași euforie a înălțimilor, iar pe deasupra beția vitezei și tonica savoare a brizei marine, iată un sport merit să cucerească toate sufragiile! Cel puțin această e părerea inițiatorului sportului cu zmeul,

francezul Bernard Danis, pe care îl vedem în fotografie sosind în portul Dover cu „fantasticul” său vehicul, după ce a traversat cu succes și pentru a doua oară Canalul Mincii (prima traversare a avut loc în toamna trecută). Remorcat de o barcă cu motor, Danis a efectuat parcursul în 56 de minute.

POVEȘTEA VORBEI

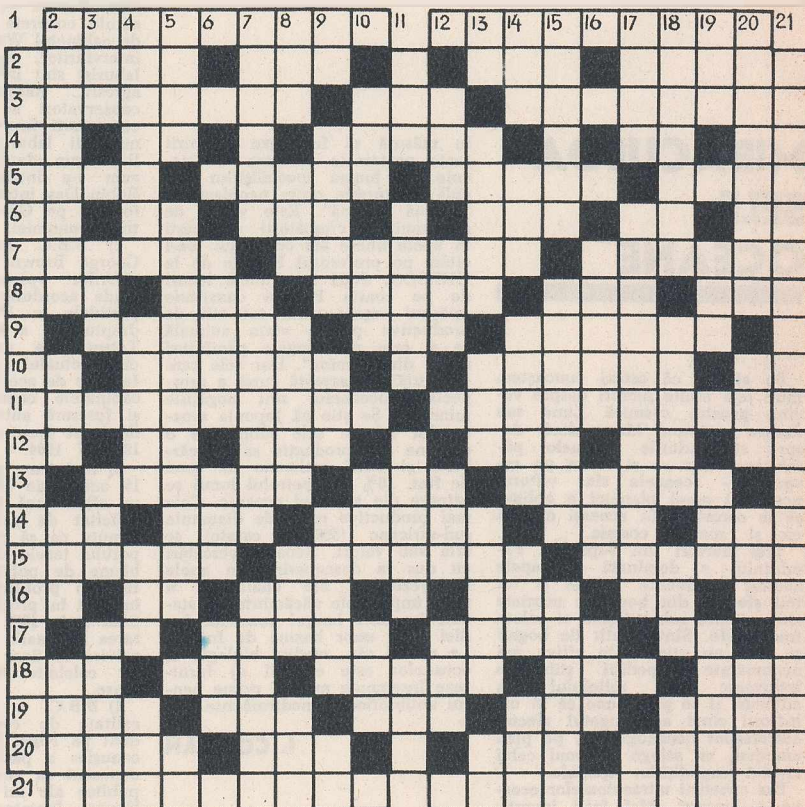
DIN INIMĂ

Pornind de la numele unor organe ori părți ale corpului omenească, formăm cuvinte cu sensuri anatomic. Fiește că pentru nimeni nu e o problemă să descopere legătura dintre **mină** și **a înmîna**, dintre **inimă** și **inimos**, dintre **frunte** și **a înfrunța**, **frunțaș**. De pildă, există numeroase cuvinte care au la bază numele inimii. Am amintit mai sus de **inimos**, dar acesta nu e singurul; mai sînt și altele pe care le vom descoperi dacă ne vom aminti că medicii numesc centrul motor al circulației singelui **cord**. Pe latină „inimă” se spune **cor** (plural **corda**). De la **cor** s-a format cuvîntul latin popular **co-**

riticum, cu sensul de „curaj” (poporul a văzut în inimă sediul mai multor sentimente, printre care și îndrăzneala). În limba franceză **coraticum** devine **courage**, de unde în românește **curaj**. Același punct de plecare îl au cuvintele **concordie** și **discordie**. Oamenii uniți prin aceleași sentimente sînt în **concordie** (elementele componente sînt ambele latinești: **con** = împreună și **cord** = inimă). Opusul concordiei e **discordia**, neînțelegerea datorată sentimentelor, opiniilor divergente. În legătură cu **concordia** mai poate fi citat încă un cuvînt latin: verbul **concordare** = a avea aceleași sentimente, a semăna la fire. La acestea se adaugă sensul mai general „a se potrivi”, care se referă la orice fel de însușiri, nu numai sufletești. De aceea am ajuns să spunem, de exemplu, că **informațiile matorilor concordă** sau că **datele nu concordă**. Cine ar zice că în expresii de acest fel se ascunde numele inimii?

Sorin STATI

BUCUREȘTI

ORIZONTAL: 1) Capitala noastră iubită — Străvechi cartier și nume de spital bucureștean. 2) Un lac cu gust, lângă Brăila — Floare roșie, al cărei nume îl poartă mai multe străzi din București — Poveștea cu Bucur ciobanul — Stațiune balneară în regiunea București. 3) Aluat pregătit — În Munții Dornei și la grădina zoologică — Bucur ciobanul (dim.). 4) Zar la table — 1985 — Grădina în care își „spunea” cupletele Ionescu — Primele noțiuni — Onomatopee în turma lui Bucur ciobanul. 5) Monedă braziliană — Compozitor român — Vorba lui Pristanda — Mare pictor și grafician român. 6) Sînt — Posed — Epocă — Fără adaosuri — Fel! — Liniște! 7) Certat — Cartier bucureștean cu nume glorios — Comună în raionul Galați. 8) La „Bișterea” — Jumătate de crustă! — Morală — Zero — Urmaș. 9) Ogoare — ... Ipătescu, eroina al cărei nume îl poartă un bulevard din București — Piață în București, la capătul bulevardului anterior. 10) Pronume — Ascultători — Un fel de vioară — Înainte de ME. 11) Într-un vechi cîntec se spune că „Cine-o bea nu se mai duce...” — A molipsi. 12) Calciu — Cămăși rustice — A fost odată — Fată cu talent muzical — Ocaua mică! — Constantin Herescu. 13) Ramură a muzicii, căreia îi aparțin melodiile „In Bucureștiul iubit”, „Podul Grand” etc. — Dimbovița — Ceferist. 14) Povară de porumb — Părăsesc — În București există cele ale Libertății — În romanul lui Maupassant e frumos și curcior — Sat în raionul Satu-Mare. 15) Conducător al unei uni-

versități — Instituție artistică pe cheiul Dimboviței — Harnice. 16) Ore! — Argint — Literă grecească — Localitate în S.U.A. — Abis! — E grozav! 17) În rebus e de categorie pană — Eveniment istoric menționat de numele unei piețe și al unui spai din București — Folosită la fracturi — Cam gol! 18) Jucător de fotbal bucureștean — Ceasuri — Cele de fotbal sînt marcate de obicei prin cuplaje pe stadioanele din București — Diminutiv de fată — Aur (pop.). 19) Bucurescu de exemplu — Provoc — Măsuri agrare — Le întîlnim numai pe acele străzi bucureștene pe care există linii de tramvai — Dar. 20) Nemișcat — Sfirșit de trasu la I.T.B. — Acela — Poet român contemporan. 21) Încercuire — Cartier ce se oglindește în propriu său lac, mîndrie a noii urbanistici bucureștene.

VERTICAL: 1) Fricoase — Vechi cartier bucureștean unde se va construi Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej”. 2) Un bulevard care poartă numele unui mare istoric și revoluționar român — Umedă — Necesari vieții — Nași. 3) Aclamație — Articol (abr.) — Sui — Țară arabă. 4) Lenjer (inv.) — Acceptat — Nu mai zice nimic — Un nerv trunchiat! 5) Poet român contemporan — Specialist într-un domeniu de cercetări științifice, cum ar fi de exemplu cel ce constituie obiectul Institutului de inframicrobiologie bucureștean — Pronume. 6) Tricou — Fluviu în Elveția — A dușmăni. 7) Sînt multe la postul de radio București (sing.) — Cu-prinde tot — Marele compozitor în a cărui memorie s-a creat un

muzeu pe Calea Victoriei. 8) București din raionul Brad — Unitate de lucru mecanic — Din neamul ilirilor (fem.) — Prefix medical — Artere importante de circulație citadină, cum sînt Victoriei, Griviței, Rahovei ș.a. 9) Tudor Ciortea — Felicitare — Fir — A se ivi — Pere! 10) Singur — Ață — Dispune — După Delta... 11) Cenușiu — Elan — Teatrul liric din Capitală — A lucra pămîntul. 12) Lovitură — Diminutiv de fată — Poemă de V. Hugo — ... mondial, congres mondial a cărui sesiune jubiliară a avut loc vara aceasta la București. 13) Stradă în raionul Crivița roșie (neart) — Sărbătoare în familie — Covoraș — Vîrstă — Articol. 14) Onomatopee — Nu e bună — Curățat — Articol — Chemare telefonică. 15) Imobil înălțat — Cunosc teatru bucureștean — Vorbește multe și mărunte. 16) Revistă bucureșteană de probleme internaționale — Nume de fată — Bere englezescă.. 17) Părinte — Așezămint artistic din București care poartă numele marelui Enescu — Cută! 18) Blocuri de locuințe — Diminutiv masculin — Baston de biliard — Personaj legendar asemănător lui Bucur ciobanul, despre care legendele spun că ar fi înțemeietorul orașului Iași. 19) Dromader — În drum spre sfat! — Horă de albine Vestit han din București de altădată. 20) Cai de rasă — Floreasca de exemplu — Plasă de prins pește — Instituție care organizează spectacole și turnee artistice. 21) Afirmație — Lac și parc bucureștean.

P.I.

Dezlegarea jocului „CĂLĂTORI ȘI CĂLĂTORII”, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) AMUNDSEN — MILESCU. 2) NANSEN — MARCO POLO. 3) TRA — COR — N — REUNI. 4) AI — CAPITALE — ROMA. 5) RACOVITA — A — VAREL. 6) C — ESA — AURIFERE — E. 7) TAHITI — TINERI — DC. 8) ILOT — RAU — INN — PAS. 9) CAV — CER — CC — ELENA. 10) AR — ARA — SOIA — ASAN. 11) MAGELLAN — DOCT — D. 12) VADIT — ORSOVA — AAR. 13) A — AGASA — TREZI — SI. 14) SUPE — ARCA — REALI. 15) CLOAMBA — NAS — LEAC. 16) OIS — AL — STRABON — O. 17) STERADIAN — IMENS. 18) NE — VITAN — OPRI — IM. 19) I — SIN — CASTA — TINO. 20) KATAEV — ITALIA — AN. 21) IRAN — ALAI — TE — O — A. 22) TAT — ARO — EMINESCU. 23) IMINENTA — AN — PORT. 24) NAVIGA — ALPINISTI.

cadran

INTERNATIONAL

MIRACULOASE SELE OCEANE

Se afirmă că astăzi cunoaștem mult mai multe lucruri despre vecina noastră cosmică Luna sau despre străindurile Marte decât despre străindurile oceanelor pământene. Dar — și cităm pe savanți — oceanele sînt viitorul nostru și omul planetei e obligat să le cerceteze în aceeași măsură ca și spațiul cosmic.

Trei sferturi din suprafața Pământului e dominată de apele acestor continente lichide și tot trei sferturi din bogățiile acestora sînt ascunse sub uriașele ei calote transluide. Sîntem atît de bogăți și încă nu știm! De cîtiva ani nenumărate expediții științifice întocmesc harta reliefului din adîncuri și se presupune că în următorii cinci ani bugetul afectat cercetărilor oceanografice, pe plan mondial, va atinge plafonul celui afectat expedițiilor spațiale.

Era cuceririi miraculoaselor oceane a început. Mai întîi investigarea adîncurilor a pornit de la suprafață; este cunoscută, spre exemplu, activitatea pe acest plan a navei oceanografice sovietice „Viteză”, printre participanții la una din expedițiile acestea aflîndu-se și un om de știință român, prof. Pora. Apoi cercetătorii au pornit să cunoască adîncurile... la fața locului. Precontinent III și Sealab II — laboratoare cufundate în nemărginitul apelor — sînt experiențe care îi învață pe oameni cum să trăiască și să muncească acolo unde lumina abia se bănuiește și unde tăcerea e tot atît de profundă ca și în vastele oceane cerești. Tot spre oceane și-au îndreptat ambițiile unele societăți americane specializate în echipament spațial: „North American Aviation”, „Westinghouse” și „General Motors”. Adîncurile au început să aște în oameni tot mai mult dorința de a cuceri abisurile talasiene. „General Dynamics” construiește un submarin care va trebui să transporte trei oameni la 5 000 metri adîncime. Un vehicul asemănător va lansa și „Lockheed”.

De unde aceste cercetări febrile la care asistăm? Oamenii de știință afirmă că oceanele sînt

în măsură să furnizeze omenirii toate proteinele de care are nevoie. În lumea specialiștilor circula o expresie puțin neobișnuită: „Fermă marină”. Este vorba de așa-numitele crescătorii de pești în apele libere ale oceanului. Să-l cităm pe profesorul Revelle de la UNESCO, după care unele locuri de pe coasta Perului constituie „păguni veșnic verzi tot atît de productive pentru viața animală ca și cele mai bogate pămînturi negre din Ucraina”. Dar cele care au dezlănțuit această cursă a prospectării oceanelor sînt bogățiile minerale. Se știe că Japonia scoate din minele sale submarine o cincime din producția sa de cărbune și două milioane de tone de fier. 16% din petrolul lumii se extrage din subsolul oceanic. Cele mai productive mine de diamante sud-africane (300 000 carate) se află sub valuri. Recente cercetări au dus la descoperirea în apele Malayeziei și ale Thailandei a unor importante zăcăminte de staniu, iar de-a lungul coastelor Indiei — a unor bazine de fosfați. La rîndul său, mediul biologic al oceanelor este capabil să furnizeze însemnate materii prime pentru antibiotice și medicamente.

I. CORIBAN

B.B.C.-UL ȘI LABURISTII

Cabinetul laburist și societatea britanică de radio și televiziune B.B.C. se află în conflict. Cauza acestuia o constituie atitudinea critică și chiar ostilă față de laburisti manifestată de B.B.C. Lucrurile au ajuns pînă acolo încît — după cum se exprimă Georges Andersen într-un articol pe această temă în ziarul parizian „Combat” — „șeful guvernului maiestății sale a crezut necesar să intervină personal”.

„Chiar cu puțin înainte de vacanța parlamentară — se scrie în articolul amintit — primul ministru, într-un răspuns la o interpelare, precisase punctul pînă la care cabinetul său și el însuși respectă independența B.B.C.-ului în ciuda faptului că acesta primește din casa de bani a statului un «dar» de un milion de lire anual.

Cu acel prilej, pe culoarele palatului Westminster s-au auzit numeroase murmure de nemulțumire. Într-adevăr, nu sînt puțini acei deputați care consideră că B.B.C.-ul nu ține în suficientă măsură seama de concepțiile cabinetului actual în materie de politică externă...

Totuși, în acest domeniu nici un om de stat britanic, oricare ar fi rangul, prestigiul și influența sa, nu ar îndrăzni să dea instrucțiuni și nici măcar «sfaturi». Lucrurile stau cu totul altfel atunci cînd este vorba de politica internă. Fapt este că Harold Wilson a cerut de curînd, respectînd toate cerințele protocolului, ca radioul și televiziunea britanică să respecte egalitatea dintre tory și laburisti”.

Iată acum — în relatarea ziaristului francez — și cîteva din acuzațiile concrete aduse B.B.C.-ului de cabinetul Wilson: „1) În cursul interviurilor, membrii guvernului laburist sînt interogați pe un ton agresiv... Răspunsurile miniștrilor conservatori au fost însoțite de comentarii favorabile, în timp ce miniștrii laburisti sînt contraziși, li se pun «întrebări-capcane», așa cum s-a întîmplat în timp ce Robin Day interoga în fața microfonului pe George Brown, ministru economic.

2) B.B.C. nu i-a permis lui George Brown să prezinte ascultătorilor «planul național», în ciuda acordului semnat de toate partidele în 1948, cu privire la dreptul de a se adresa națiunii. Totuși, era pentru prima dată cînd actualul guvern înțelegea să facă uz de acest drept. În schimb, cabinetele conservatoare ceruseră și fuseseră autorizate să facă uz de acest drept de 91 de ori între 1951 și 1964.

3) Înaintea alegerilor de la 15 octombrie 1964, cînd laburistii se aflau încă în opoziție, ei au solicitat de patru ori cîte 10-15 minute ca să poată prezenta poporului tezele lor: în 1952 în probleme de politică economică, în 1953 în probleme de agricultură, în 1956 în problema Canalului de Suez și în 1959 cu privire la apărarea națională. Doar declarația cu privire la Suez a fost autorizată, iar celelalte trei au fost respinse.

4) B.B.C. a angajat recent în calitate de comentator independent pe Nigel Lawson, «eminenta cenușie» a partidului conservator, cunoscut ca autor al discursurilor publice ale lui sir Alec Douglas Home înaintea alegerilor din 1964”.

Guvernul laburist — se arată în încheierea articolului din „Combat” — „speră că după întoarcerea directorului general al B.B.C.-ului, Hugh Greene, din Republica Sud-Africană, observațiile lui Harold Wilson vor fi o dată pentru totdeauna luate în considerație și guvernul maiestății sale nu va mai fi tratat «cu brutalitate» de către societatea națională de radiodifuziune”.

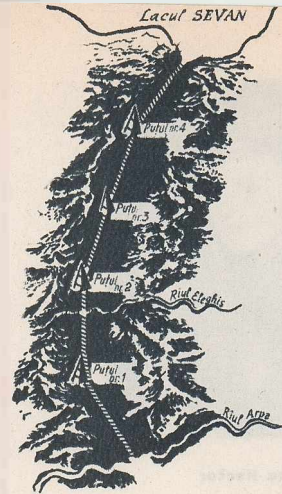
TUNELUL ARPA-SEVAN

Stîncă solitară ce străjuiește malul sudic al pitorescului Lac Sevan și pare veche ca Pământul a fost marta întregii istorii a acestui lac de munte — una din podoboale Armeniei Sovietice.

Cînd Armenia a pășit pe calea industrializării, Lacul Sevan i-a devenit sursa cea mai sigură și bogată de energie electrică. Pe Razdan, unicul rîu care izvorăște din Sevan, au fost construite, pe rînd, o serie de hidrocentrale, formînd o cascadă energetică ce dă lumină orașelor și satelor și viață uzinelor și sistemelor de irigare din Armenia. Prima hidrocentrală — o construcție monumentală cu săli în faianță și marmură, iluminate cu neon — se află acunsă adînc în pămînt, la 100 metri sub Lacul Sevan.

Sevan și-a dăruit însă forțele cu prea multă generozitate. Apele lui cu scîlpîri de smarald au început să se împuțineze.

În fața constructorilor s-a pus, așadar, problema găsirii unei soluții pentru menținerea nivelului lacului. Ca o primă măsură s-a renunțat la ultima parte a proiectului inițial. În al doilea rînd s-a hotărît săparea unui tunel care să lege Sevanul cu Arpa, unul

Traseul viitorului tunel și cele patru „puțuri”.

din rîurile mai mari ale Armeniei — soluție de loc ușor de realizat, dat fiind că tunelul, lung de 48 kilometri, va trebui să străbată un uriaș zid de munți. Dar, o dată realizat, pe albia betonată a tunelului apele Arpei vor năvăli fără ajutorul vreunui mecanism și vor ajunge în Sevan, redîndu-i vigoarea de altădată.

Construcția tunelului a început în valea Arpei. Acolo, în inima Munților Caucaz, sub milioane de tone de piatră, s-a deschis gura neagră a tunelului, înaintînd tot mai adînc în masivul muntos.

Traseul proiectat se întretaie în drumul lui cu Rîul Eleghis, un mare afluent al Arpei, care va ceda și el „cauzei” Lacului Sevan o parte din apele lui. Traseul tunelului se împarte în două sectoare mari: Arpa-Eleghis — 18 km și Eleghis-Sevan — 30 km. În afara lucrărilor de la poalele munților, asaltul se dă și de sus, de pe culmi. S-a fixat locul a patru „puțuri” verticale care vor pătrunde în adîncul masivului pînă la nivelul viitorului tunel, de unde de la fiecare puț se va continua să se sape, în dreapta și în stînga, pe traseul tunelului.

Apele Arpei urmează să facă „jonctiunea” cu cele ale Lacului Sevan în 1970.

N. TENȚEA

„VOCEA”

„Aș vrea să știi cît sînt de fericită că voi putea lucra la acest balet... Mi-ai redat plăcerea de a trăi și poate chiar mi-ai salvat viața. Mă simțeam pierdută...”

Rîndurile acestea, scrise de marea cîntăreață franceză Edith Piaf în timpul lungii sale boli, sînt un fragment din scrisoarea adresată dansatorului Pierre Lacotte. Pentru a o ajuta să lupte împotriva bolii, împotriva descurajării, acesta îi propusese să colaboreze la crearea unui spectacol coregrafic-muzical, pe care îl voia închinat speranței și bucuriei.

Pierre Lacotte și Edith Piaf au lucrat timp de mai bine de trei luni împreună cu un grup de specialiști — compozitori, textieri, decoratori — care s-au adunat în

fiecare zi la locuința cîntăreței scriind sub îndrumarea ei muzic și textele, stabilind în linii mari punerea în scenă, concepînd proiectele de costume și decorul Edith Piaf a fost de asemenea autoarea cuvîntelor unuia din cei trei cîntece interpretate de dîns — „Non, la vie n'est pas triste — înregistrate în acea perioadă Totul era aproape gata cînd, în toamna anului 1963, Edith Piaf încetă din viață.

În semn de omagiu pentru memoria neuitatei cîntărețe, spectacolul căruia ea i se dedicase înaintea morții a fost definitiv pus la punct, realizîndu-se apoi un lung-metraj pentru televiziune, difuzat în luna octombrie, cu ocazia comemorării morții ei, și în titlul „Vocea”. Presa informează că în cursul primăverii anului 1966 spectacolul va fi prezentat pe una din marile scene pariziene

D. S

BOGĂȚIE ÎN NISIP

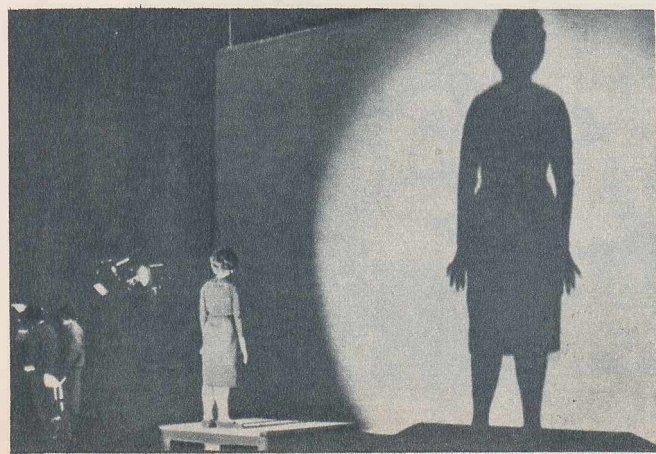
Bursele canadiene au cunoscut recent o vie efervescentă. Președintele Bursei din Toronto a fost chiar nevoit să oprească cotarea acțiunilor lui „Banff Oil Company” timp de cîteva ore. Cauza acestei agitații este declarația făcută de ministrul pentru afacerile nordului, Arthur Laing, precum că în zona lacului Rainbow situat în nordul provinciei Alberta, s-ar afla mari rezerve petrolifere (6-7 miliarde barile — aproximativ 1 miliard tone).

Declarația ministrului Laing nu relevă însă pentru prima oară însemnate rezerve petrolifere ale sus-amintitei provincii canadiene. Cu doar cîteva săptămîni în urmă, „Alberta Oil and Gas Conservation Board” afirma că nisipurile din valea rîului Athabaska constituie unul din cele mai importante „rezervoare” petrolifere ale lumii — aci aflîndu-se aproximativ 700 miliarde barile petrol brut (98 miliarde tone).

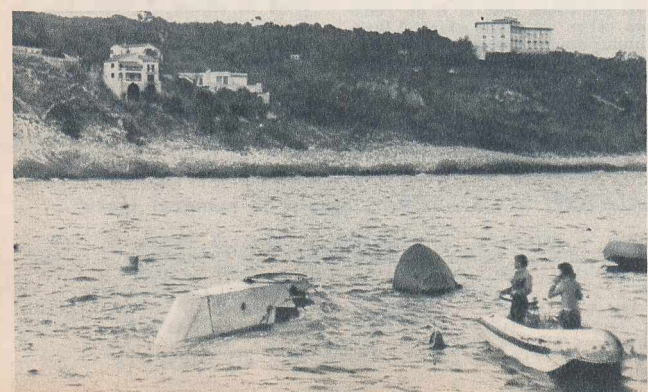
Cercetările cu privire la nisipurile din valea rîului Athabaska — care se întind pe o suprafață de 31 000 kmp (aproximativ cît a Belgiei) — au început în anii postbelici. (De altfel, Canada, care a apărut în statisticele petroliere ale lumii în anul 1862 — cu o producție de 1 644 tone — și-a mărit simțitor extracția petroliferă abia în anii celui de-al doilea război mondial.) Deși în urmă cu cîteva vreme se ajunseseră la concluzia că nisipurile silicioase din valea rîului Athabaska conțin hidrocarburi, nu se găsiseră metoda prin care acestea să poată fi extrase. În prezent specialiștii s-au oprit asupra unui sistem de flotație care separă țiteul de rest. Astfel, la o producție zilnică de 45 000 barile (5 300 tone) — petrolul urmează să înceapă să curgă prin conducte în septembrie 1967 — se vor mai obține 375 tone sulf, 3 000 tone coacă și peste 50 000 tone nisip.

Așadar, după cît se pare, Alberta își merită caracterizarea apărută

Vocea de atîtea ori sfîșietoare, de astă dată dătătoare de speranță și bucurie, a Edith Piaf este protagonistul întregului spectacol, iar prezența cîntăreței este viu sugerată cu ajutorul unor umbre.

Momentul readucerii la suprafață a lui „Precontinent III” după aproape patru săptămîni petrecute în adîncurile Mediteranei.

În valea râului Athabaska.

paginile ziarului „New York Times”, care a apreciat-o ca fiind cea mai bună bucată a Cădeii“.

I. CIOARĂ

UN RECORD MINISTRU

Pentru justiția statului Louisiana (din sudul S.U.A.) cazul depășește sfera banalului. Mdamnându-l — la 23 martie 53 — pe Edgar Labat la oarte prin electrocutare, autoritățile judiciare au pronunțat ai degrabă un verdict înspit de obele tradiționale. Presupus comice al unui viol, Edgar Labat așteaptă de doisprezece ani șase luni, împreună cu acuzatul principal, să urce pe scutul electric. S-a depășit astfel recordul sinistru al unei alte emene așteptări — cel de-ut de Caryl Chessman (11 i, 11 luni, 8 zile).

Faptele noi intervenite după ărea sentinței atestă în favoarea lui Labat: principalul mar- r al acuzării declară că a recunoscut în Labat pe comicele acuzatului numai în ma presiunilor insuportabile ărcitate de poliție; o fînără armă că în timpul cit a fost mis violul Labat s-a aflat în vărășia ei. Curtea de apel din ew Orleans pare însă surdă la emea, a dovezii — ca și la ce- lalte, de altfel — aduse de ărare.

O relatare a presei occidentale laugă un amănunt semnificativ ătru modul de funcționare a ăișiei sudiste. Pînă de curînd ăbat era în corespondență cu o milie suedeză care a întreprins emersuri pentru restabilirea ade- ăruului. Scrisorile primite din ămedia îi erau un adevărat ărijin moral. Și iată că printr-o ăpeșă oficială, expediată de di- ăctorul închisorii din Louisiana, ăietenii din Suedia sînt incunoș- ățați că această corespondență ăbuie să înceteze. Motivul? Schimbul de scrisori nu este ărmis decât între persoane de ăceeași rasă“.

Concluzia revistei elvețiene L'Illustré ne apare îndreptă- ăă: „Labat este un negru, ăși are pielea albă și ochii unui

alb. Pentru că, deși bunicul său era francez, bunica sa era de culoare. Iar în S.U.A. este de ajuns să ai un strop de sînge negru pentru a fi considerat în întregime negru. Și se știe ce înseamnă aceasta în statele din Sud!“

Ileana NICOLAESCU

CEASURILE ELVEȚIENE ȘI PIAȚA AMERICANĂ

De 35 de ani durează „conflicul ceasornicilor“ dintre S.U.A. și Elveția. Periodic, tarifele vamale impuse ceasurilor elvețiene importate pe piața americană sînt majorate; uneori, mai rar însă, ele au fost și puțin micșorate. Cititorii revistei noastre au mai fost informați cu privire la această problemă. În vremea din urmă au intervenit însă elemente noi. În momentul de față mai multe fabrici americane au declanșat o puternică ofensivă pentru a împiedica scăderea tarifelor cerute de industriașii elvețieni la nivelul celor existente în 1954.

Aceste firme americane, care controlează aproximativ 80% din vânzările de ceasuri pe piața americană, cer punerea produselor elvețiene sub embargo.

Pentru economia elvețiană exportul ceasornicilor are o deosebită importanță. Din cele 50 milioane ceasornice fabricate anual, mai mult de un sfert se exportă în S.U.A. Menținerea unor bariere vamale ridicate sau, ceea ce se cere în momentul de față, chiar sporirea considerabilă a taxelor ar provoca prejudicii și mai mari industriei elvețiene. Amintim că de la ultima mărire a taxelor vamale americane exporturile de ceasuri elvețiene au scăzut mult: de la 358 milioane de franci elvețieni în 1952 la 272 milioane în 1962.

În toată această afacere un lucru apare deosebit de ciudat. Trei din cele cinci mari întreprinderi americane care luptă pentru a închide piața americană ceasornicilor elvețieni produc o mare parte din produsele lor chiar în Elveția! După cum afirmă zărele elvețiene, „ele sînt membre ale industriei elvețiene“. Pentru publicul larg elvețian apare de neînțeles cum este posibil ca asemenea întreprinderi „elvețiene“ să facă jocul monopolurilor americane. De bună seamă că în această dispută sînt în joc asemenea interese, înclt cele trei firme pot fi silite să adopte o atitudine ireconciliabilă cu interesele industriei elvețiene, industrie din care, după cum am văzut, fac și ele parte.

Presă elvețiană anunță că în cazul în care cercurile interesate americane nu vor înțelege să adopte o atitudine rațională în această problemă, Elveția nu va începe tratative în cadrul „rundeii

Kennedy“ cu privire la scăderea tarifelor exporturilor americane în Elveția. Mai mult decît atît, oficialitățile elvețiene au lăsat să se înțeleagă că, în eventualitatea în care Elveția nu va căpăta satisfacție, se preconizează o reducere cu 30% a importurilor americane.

După cum se vede, Washingtonul are de ales între a-și potrivea ceasul după cel al Bernei sau a rămîne în urmă cu... 30%.

Eugen PHOEBUS

DIN NOU ACHESON

În cadrul unui interviu televizat, fostul secretar al Departamentului de Stat, Dean Acheson, actualmente unul din consilierii de frunte ai guvernului S.U.A. în domeniul politicii externe, a declarat: „Europa occidentală este dependentă de conducerea americană, pentru că acolo nu există nici o singură mare putere suficient de puternică pentru a prelua conducerea sau pe care celelalte state să fie gata să o urmeze“. Așadar, conform concepției lui Acheson, în lumea occidentală nu au ce căuta relațiile dintre națiuni suverane egale în drepturi, aceste relații trebuind să se statornicească doar pe baza subordonării celor slabi în fața celui mai puternic. Or, nu trece zi în care să nu apară semne că în acea parte a Europei cresc presiunile cerurilor care consideră că țările lor se pot descurca fără „conducere americană“ și că în general în lipsa ei nu simt nevoia ca altă putere atlantică să „preia conducerea“. După Franța, cum semnala ziarul „New York Times“, și în Anglia, la Congresul conservator, au luat cuvîntul personalități influente a căror platformă politică „se găsește în multe puncte în acord cu politica președintelui De Gaulle...“.

Printre acestea a fost remarcat discursul lui Enoch Powell, considerat titularul conservator în probleme militare. „New York Times“ apreciază că eforturi pe această linie vor duce „la abandonarea oricăror relații speciale dintre Statele Unite și Anglia și... vor afecta bazele relațiilor anglo-americane“. Există deci suficiente fapte care ar putea îndemna chiar și pe unii consilieri ca Acheson la mai multă prudență. Numai că nu aceasta e trăsătura caracteristică a fostului ministru de externe american. Cel puțin așa reiese din numeroasele lucrări memorialistice care abundă acum în Statele Unite și care într-un fel sau altul arată că ori de cîte ori în sferele înalte ale administrației americane au fost dezbătute acțiuni ce urmau a fi luate — fie că e vorba de Cuba, de Berlinul occidental, de relațiile interatlantice — îndărătul sfaturilor pentru o linie dură, pentru o politică învechită s-a aflat invariabil Dean Acheson. Și cînd ele au fost urmate, chiar în parte, lecția de istorie n-a înfrîizat să fie furnizată de evoluția evenimentelor, noi eșecuri fiind înscrise la activul diplomației americane.

Ultima declarație a lui Acheson nu vine din senin. După cum ne informează comentatorul american Walter Lippman, în aceste zile în sinul administrației se conturează o vie controveră în legătură cu politica atlantică și mai ales cu relațiile cu principalele țări vest-europene. Declarațiile publice ale lui Acheson sînt doar ecoul sfaturilor pe care, evident, le dă în conclavuri secrete. Rămîne de văzut dacă va găsi suficienți sprijinitori la Washington. Numai că în această privință cuvîntul hotărîtor îl vor avea aliații vest-europeni. Ei trebuie să spună dacă teoria „vidului“ pe care administrația Eisenhower a încercat fără succes să o aplice în Orientul Mijlociu este potrivită pentru spațiul vest-european.

N. LUPU

La Londra (fotografia de sus), Stockholm (fotografia de jos) și în alte capitale occidentale au continuat să aibă loc demonstrații de protest împotriva agresiunii Statelor Unite în Vietnam.

Toată tragedia războiului impus de S.U.A. populației sud-vietnameze se citește parcă pe chipurile acestei familii din Vietnamul de sud „evacuate“, sub paza unor soldați americani înarmați, dintr-o zonă unde se desfășoară acțiuni împotriva forțelor patriotice.

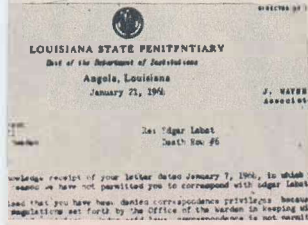
Într-un comunicat dat recent publicității, partidul sud-rhodesian Uniunea poporului african Zimbabwe (Zapu) — interzis de guvernul lui Ian Smith — a avertizat că în cazul în care guvernul rasist de la Salisbury va declara unilateral independența țării va fi constituit un guvern african în exil care „va cere sprijinul și recunoașterea sa internațională și va folosi toate mijloacele ce-i stau la dispoziție pentru înlăturarea regimului odios și ilegal al lui Smith“. În fotografie: președintele partidului Zapu, James Chikerema, în fața unei hărți a țării sale, instalate în biroul de la Dar es Salaam (Tanzania) al partidului.

În semn de omagiu pentru cunoscuta actriță americană Mary Pickford (mijloc), care și-a început cariera încă în secolul trecut, la vîrstă de 5 ani, cinemateca franceză a organizat o prezentare specială a filmelor sale.

La Earl's Court din Londra firme producătoare de automobile din 13 țări expun ultimele modele.

scrisorile adresate de rectorul închisorii din Louisiana cetătanilor suedezi ai lui Labat, care se afirmă fără echivoc că schimbul de scrisori nu este permis acît între persoane de aceeași rasă“.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, telefonul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.80.10—Int.1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari în întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. Redactor artistic: Ion VULPESCU În pag. 24 publicitate: fotografii de Sorin DAN,

Consumați vinul roșu,
tonic, reconfortant